LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalyje Queens apskrities (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $1200
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 13 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Penktadienis, vasario (February) 17, 1967 Ozone Park, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Metai 56-ieji

KRISLAI

Šėrininkų suvažiavimas
Optimistiniame taške
Kiti du suvažiavimai
Nepaklausė raginimo
Gėdą užtraukė

Rašo **J. Gasiūnas**

Mūsų laikraščio "Laisvės" šėrininkai susirinks suvažiuos į metinį suvažiavimą šį sekmadienį išklausyti metinių redakcijos ir administracijos raportų ir aptarti savo laikraščio problemas.

"Laisvės" Bendrovė visuomet demokratiniai buvo tvarkoma. Taip ir dabar. Laikraščio savininkai kasmet susirenka peržiūrėti savo nuosavybės padėtį ir nustatyti gaires tolesnei eigai.

Suvažiavimui paruošti metiniai raportai, kaip žinia, bus optimistiniai, pagrįsti mūsų bendrais laimėjimais.

-:- -:- -:-

Turime kuo pasidžiaugti: vajus buvo visapusiai sekmingas tuo, kad beveik visi prenumeratoriai atsinaujino prenumeratas, priedu dar gauta nemaža naujų prenumeratorių, o finansinis vajus buvo išpildytas dar ir su geru kaupu.

Tai reiškia, kad mūsų laikraštis turi gerą pagrindą šiais metais išsilaikyti.

Tikimės, kad suvažiavimas bus brandus. Jame norėtume pasimatyti su daugeliu ir daugeliu šėrininkų.

-:- -:- -:-

Nebe už kalno ir kitas svarbus suvažiavimas. Tai Lietuvių namo Bendrovės šėrininkų sąskridys, įvykstantis balandžio 22 d.

Norisi iš anksto priminti šios bendrovės šėrininkams prieš šio suvažiavimo ruoštis. Vietiniai galės be jokios kliuties dalyvauti, o iš toliau, kuriems nebus parankumų dalyvauti, tie galės savo draugus įgalioti, kad jie galėtų atstovauti.

-:- -:- -:-

Svarbus dienraščio "Vilnies" suvažiavimas, įvykstąs gegužės pradžioje Chicagoje.

Iš anksto ruoškimės suvažiavimą sveikinti aukomis, kad galėtumėme tiksliau finansiniai dienraštį paremti.

Atsiminkime, vilniečiai visuomet gausiai "Laisvę" finansiniai paremia, tad mes turėtume atsilyginti.

-:- -:- -:-

Girdėjome visokių gandų apie tai, kad Vietnamo karui sulaikyti esą naujų planų, kurie dar publikai nežinomi.

Anglijos premjeras Wilsonas parlamentui paskelbė, kad jis susitaręs su Tarybų Sąjungos premjeru Kosyginu, kaip greičiau karą Vietname baigti. Bet jis nieko naujo nepasako, jokio sutarto plano nepaskelbia. Dar pažymi, kad viskas paliekama kol kas slaptybėje.

Prez. Johnsono įsakymas atnaujinti ir dar praplėsti Šiaurės Vietnamo bombardavimą, suprantama, karui baigti nepasitarnauja. Matyt, Johnsonas nepaklausė žmonių reikalavimo sulaikyti Š. Vietnamo bombardavimą.

-:- -:- -:-

AFL-CIO prezidentas George Meany tikrai pasitarnauja fašistams ir Vietname karo šalininkams. Neorganizuotų darbininkų traukimas į unijas visai užmirštas.

Tik pagalvokime, kokią gėdą unijų biurokratai užtraukė unijinei veiklai, kuomet iš 72 milijonų darbo jėgos tik apie 18 milijonų tėra organizuotų į unijas.

Nenuostabu, kad Walteris Reutheris ir kiti kovingesni unijų vadovai prieš Meany ir kitus unijų biurokratus sukilo.

SVEIKINAME LAISVĖS DALININKŲ SUVAŽIAVIMĄ

Sveikiname visus "Laisvės" Bendrovės dalininkus-šėrininkus ir norėtume su visais suvažiavime pasimatyti, pasikalbėti, bendrai aptarti mūsų laikraščio problemas. Tikimės dalininkų iš arti ir toli.

Suvažiavimas įvyksta sekmadienį, vasario 19, savoje salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. Pradžia 10 val. ryto.

Po suvažiavimo turėsime iškilmingą metinį banketą toje pačioje salėje. Bankete tikimės dar daugiau dalyvių.

Iki pasimatymo sekmadienį.

"Laisvės" personalas

Europos socialistinių valstybių pasitarimas

Kelia rimtą grėsmę taikai

Kairas. — Suomijos prezidentas Kekonenas, lankydamasis Egipte, Suomijos vardu pasirašė su Jungtine Arabų respublika bendrą pareiškimą, kuriame pasakyta, kad "karas Vietname kelia rimtą grėsmę taikai ir saugumui visame pasaulyje."

Seattle, Wash.—Daugiau kaip 245,000 lašišių (salmons) dėžių buvo sulaikyta, kuomet federaliniai inspektoriai surado, kad tose dėžėse yra nuodingų bakterijų. Nežinia, kiek su nuodingomis bakterijomis dėžių išparduota.

Varšuva. Lenkijos sostinėje įvyko trijų dienų pasitarimas (konferencija) Europos 7 socialistinių valstybių užsieninių ministrų.

Bendrame pasitarimo pareiškime sakoma, kad "draugiškai apsikeista mintimis" apie padėtį Europoje, kad "socialistinės valstybės bendrai darbuotųsi už mažinimą tarptautinio itempimo, tvirtintų taiką ir kooperaciją Europoje."

Europos septynios socialistinės valstybės sudaro Varšuvos sąjungą, kaip bendrą socialistinių šalių frontą prieš Vakarų Europos militarinę NATO sąjungą.

Automobilių dirbėjų unija kovoja AFL-CIO biurokratus

Detroitas.—Jungtinė Automobilių Darbininkų unija atvirai išstojo į kovą prieš AFL-CIO prezidentą Meany ir kitus biurokratus

Unijos prez. Walter Reuther rezignavo iš AFL-CIO vice prezidento vietos, Emil Mazey ir kiti du unijos vadai pasitraukė iš AFL-CIO centro komitetų.

Unijos 6,000 žodžių laiškas išsiuntinėtas visiems lokalams su patarimu supažindinti su juo visus pusantro milijono narių.

Unijos viršininkai kaltina Meany ir kitus AFL-CIO biurokratus nepaisymu organizuoti neorganizuotus darbininkus, labiausia žemės ūkio darbininkus, neskyrimu tam darbui reikalingų fondų. Pastebi, kad dabar AFL-CIO turi mažiau narių, kiek turėjo 1955 m. Taipgi neišvysto kovingos pozicijos už didesnes darbininkams algas ir kolektyves derybas. Nekovoja tinkamai už pensijas ir nacionalinę nemokamos apdraudos sistemą. Nekovoja prieš diskriminaciją.

Viktoras Reutheris, unijos prezidento brolis, nurodė, kad AFL-CIO vadovybė yra konservatyviškesnė už Prekybos rūmus, vadinasi, už didžiojo biznio vadovybę. Kvailas jų nusistatymas visur "kariauti komunizmą" izoliavo Amerikos darbininkų judėjimą. Karo rėmimas Vietname yra nepakenčiamas reakcinių biurokratų žygis.

Unijos pareiškime nurodyta, kad unija dar nesitraukia iš AFL-CIO centro. Šis klausimas paliktas unijos konvencijai bal. 20-22 dienoms apsvarstyti. Walter Reuther ir toliau pasilieka preidentu CIO industrinių unijų departamento, kuriame yra apie pusę visų AFL-CIO narių.

Automobiliu darbininkų unijos priimtoje rezoliucijoje pasisakoma už Kinijos pripažinimą ir į Jungtines Tautas įsileidimą, už platesnę prekybą su Tarybų Sąjunga ir visais kitais socialistiniais kraštais, už karo baigimą Vietname derybų ir susitarimo būdu.

Biznio vadovų protestas prieš karo plėtimą

Washingtonas.—Apie 200 biznio vadovų pasiuntė prez. Johnsonui laišką, kuriame, tarp kitko, jie "protestuoja prieš karo plėtimą Vietname."

Laiške primenama prezidentui, kad Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus U Thanto siūloma programa karui baigti turėtų būti užgirta.

Kuomet iš plataus pasaulio reikalaujama Vietnamo karą baigti, tai prez. Johnsonas, kaip tik priešingai, jį plečia ir plečia. Štai sausio 13 d. JAV lėktuvai padarė 549 misijas (skridimus), o vasario 6 d.—565 misijas.

Nepaisoma nei to, kad Vietname Jungtinės Valstijos turėjo daugiau kaip 50,000 kareivių nuostolių užmuštais, sužeistais ir dingusiais.

Nubaudė negro užmušėją

Atlanta, Ga.—Wm. H. James, 42 m., gavo viso amžiaus kalėjimą už užmušimą negro jaunuolio rasinių riaušių metu.

San Francisco. — Tūkstantis negrų organizacijų atstovų konferencijoje nutarė šaukti civilinių teisių organizacijos Core nacionalinę konvenciją greitoje ateityje. Prie to smarkiai ruošiamasi.

Karas nupuldė JAV-jų įtaką, sako Kenedis

New Yorkas. — Senatorius Robertas Kenedis, aplankęs daugelį Europos sostinių, sako, kad Vietnamo karas smarkiai nupuldė Jungtinių Valstijų prestižą Europoje ir kitur.

Kur tik jis susitiko su europiečiais, kai kalbėjosi su popiežium Povilu, svarbiausias klausimas buvo — karas Vietname ir kaip jį baigti. Visur žmonės kaltina JAV dėl karo tęsimo ir plėtimo.

Kompartija laimėjo

Washingtonas. — Apeliacijų teismas ir vėl grąžino Taksų teismui Komunistų partijos bylą, atžymėdamas, kad Taksų teismas, nepaisydamas partijos nurodymo, jog jai pajamų taksai nelegaliai uždėti, priteisė partijai pajamų taksus mokėti.

Tai antru kartu Apeliacijų teismas grąžino bylą Taksų teismui. Bylinėjimasis prasidėjo 1956 m., kai Taksų teismas nusprendė reikalauti iš Kompartijos už 1951 metus sumokėti taksais $325,000. Bet partija nesutiko mokėti, pasiremdama federaliniu įstatymu, kuris paliuosuoja nuo pajamu mokesčiu visas partijas. Be to, Kompartija nei neturėjo tiek pajamu, kad reikėtų taksus mokėti.

JAV kovotojų dainos Tarybų televizijoje

Maskva. — Tarybų Sąjungos televizijoje demonstruojamos anglų kalba Amerikos kovotojų prieš rasinę diskriminaciją ir karą Vietname dainos: "We Shall Overcome," "Down by the Riverside," "I Ain't Gonna Study War No More" ir kitos.

Ši programa taikoma kalbantiems angliškai.

Japonijos Kompartija smerkia Mao politiką

Tokijas. — Japonijos Komunistų partija pagaliau pasmerkė Mao mokymą, kaip nieko bendro neturintį su marksizmu-leninizmu. Partija įspėjo kiniečiams nesikišti į Japonijos politiką.

Pirmiau japonai komunistai reiškė simpatijas Kinijos vadovybei, bet dabar pamatė, kad su Mao sekėjais nebegalima sugyventi, kad jie per toli nuo marksizmo nuėjo. Iš partijos buvo prašalinta apie šimtas Mao sekėjų.

Leidžia naciams viešai veikti

Bona. — Vakarų Vokietijos vidaus reikalų ministras P. Luckė paskelbė, kad koalicinė valdžia leidžia neonacių Nac. Demokratų partijai viešai veikti, o Komunistų partiją palieka nelegale.

Washingtonas. — Farmų darbininkų skaičius sumažėjo 2.5 procentais. Tai mažiausias skaičius koks yra buvęs per pastaruosius 30 metų. Šiuo metu farmose dirba 3,720,000 darbininkų.

Žmonių balso neklauso

Washingtonas. — Prez. Johnsono įsakymu vasario 13 d. buvo atnaujintas Šiaurės Vietnamo bombardavimas. Šimtai lėktuvų daužė Š. Vietnamo miestus ir kaimus.

Prezidentas ir Pentagonas aiškina, kad nesą jokių deryboms ženklų iš Š. Vietnamo ir Vietkongo. Tuo pačiu metu Šiaurės Vietnamo valdžia sutinka pradėti karo baigimui pasitarimus, jeigu Jungtinės Valstijos sulaikys agresiją.

Visuomenės balsai iš visų pasaulio kampų plaukia į Washingtoną reikalaujant baigti agresiją. Bet prez. Johnsonas neklauso žmonių balso.

Londonas. — Šimtai Europos dvasiškių, profesorių, rašytojų pasiuntė prez. Johnsonui prašymą Š. Vietnamo bombardavimo, nebeatnaujinti, agresiją sulaikyti.

Kopenhagenas.—157 universiteto profesoriai kreipėsi į prez. Johnsoną nebeatnaujinti Š. Vietnamo bombardavimo.

Tokijas.—Šimtai tūkstančių Japonijos darbininkų, studentų ir visuomenės veikėjų daugelyje miestų praeitą savaitę suruošė demonstracijas už karo Vietname baigimą.

LAIMĖJO STREIKĄ

Allentown, Pa. — Išstreikavę porą savaičių, elektros darbininkai laimėjo algų pakėlimą nuo 13 iki 23 c. per valandą ir kitus pagerinimus.

Washingtonas. — Jungtinės Valstijos kasmet parduoda užsieniui įvairių ginklų maž daug už 2 bilijonus dolerių. Tai daug daugiau, negu bet kuri kita valstybė parduoda.

Paryžius. — Prancūzijos prekyba su Kinija 1966 m. siekė $86,600,000, 1963 m. 50 milijonų dolerių. Prekyba smarkiai plečiasi.

Etiopijos karalius kelionėj už taiką

Ženeva.—Karalius Haille Selassie, išvykęs ilgon kelionėn specialiu lėktuvu, čia buvo sustojęs. Per 21 dieną jis aplankys daugelį valstybių sostinių, visur tarsis kaip baigti karą Vietname ir pasaulyje taiką išlaikyti.

Kelionėje jis taipgi aplankys Jungtines Valstijas, Tarybų Sąjungą, Turkiją.

Rasinė diskriminacija plieno korporacijoje

Baltimore, Md. — Federalinis Darbo departamentas paskelbė, kad Bethlehem Steel korporacijos dirbtuvė praktikuoja diskriminaciją samdant darbininkus.

Šios korporacijos Sparrows Point dirbtuvė 1966-aisiais metais turėjo militarinius kontraktus už apie 51 milijoną dolerių, tuo pačiu metu padarė su valdžia biznio daugiau kaip už 92 milijonus dolerių.

Danville, Va. — Teismas nubaudė 77 kovotojus, kurie nepaisant drausmės demonstravo prieš rasinę diskriminaciją. 260 areštuotų laukia teismo.

Chicaga.—Užsieninės politikos ekspertai konferencijoje aiškino, kad Mao politika Kinijoje labai naudinga Amerikai, nes socialistinį frontą silpnina.

Madridas. — 1,000 darbininkų sėdėjimo streiku uždarė Standardo elektros dirbtuvę. Policija puolė streikierius.

Sen. Javits smerkia Š. V. bombardavimą

Buffalo, N. Y. — Senatorius J. K. Javits, čia kalbėdamas, ragino prez. Johnsoną "besąlyginiai sulaikyti" Šiaurės Vietnamo bombardavimą. Jis aštriai kritikavo Johnsono vedamą karą.

Javits priminė, kad 1968 metais prezidentinėje kampanijoje Vietnamo karas bus svarbiausiu klausimu, kurį respublikonai galės sėkmingai panaudoti prieš demokratus. Sen. Javits numatomas respublikonų kandidatu vice prezidento vietai.

Profesoriai prieš karą

Ithaca, N. Y.—293 Cornell universiteto profesoriai pasiuntė laišką prez. Johnsonui, reikalaudami tuoj sulaikyti Šiaurės Vietnamo bombardavimą.

Šį laišką užgyrė 462 Yale universiteto profesoriai, primindami, kad Š. Vietnamo bombardavimą sulaikius būtų proga tartis dėl karo baigimo.

Washingtonas. — Kongresinis neamerikinės veiklos komitetas paskelbė, kad amerikinė nacių partija nesudaro saugumui grėsmės, turinti tik apie 50 narių.

Londonas.—300,000 Anglijos žmonių gyvena nameliuose ant ratų (traileriuose). Prieš 6 metus 184,000 taip gyveno. Stoka namų.

Lawrence, Mass. — Nuo širdies smūgio mirė Vincas Kralikauskas. Laidotuvės šį šeštadienį, vasario 18 d., 2 val. popiet. Iš "Laisvės" dalyvaus S. Večkys.

LAISVĖ LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 — ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada, Lat. Amer., 6 months,	$5.50
Queens Co., per year	$10.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Be savos spaudos

Vienas ilgametis veikėjas mums rašo iš Argentinos liūdną laiškutį. Savaitraštis "Vaga" sulaikyta, sako jis, ir paštas varžo laikraščių ir laiškų įsileidimą iš užsienio. Nežinia, kas čia bus...

Sutinkame su gerbiamuoju veikėju, kad padėtis sunki, nes militaristai "viską tvarko."

Bloga tautinėms grupėms, bloga ten ir vietos darbo žmonėms — visiems argentiniečiams. Bet reikia manyti, jog visuomet taip nebus. Pietų Amerikos darbo žmonės turi puikias kovingas tradicijas ir jie visuomet prieš reakciją sprando nelenks.

Mes iš čia norėtume viskuo padėti mūsų vienminčiams tautiečiams Argentinoje, bet kaip?

A. J. Muste

Naktį iš vasario 11 į 12 d. Niujorke staiga mirė įžymus kovotojas už taiką Abraomas John Muste, sulaukęs 82 metų amžiaus.

Pastaruoju laiku A. J. Muste buvo uolus kovotojas už karo baigimą Vietname, už taikos pasaulyje sutvirtinimą.

Velionis buvo protestantų dvasininkas, bet taika jam labiausiai rūpėjo. Tik visai neseniai jis grįžo iš Šiaurės Vietnamo, kur buvo nuvykęs su kitais dviem dvasininkais. Šnekėjosi jie su Šiaurės Vietnamo prezidentu Ho Chi Minh per dvi valandas. Prezidentas jiems sakė:

—Paraginkite savo šalies prezidentą Johnsoną, kad jis atvyktų pas mus tartis taikos reikalu: tik tegu atvažiuoja neginkluotas: saugumą jo asmeniui mes užtikriname... .

Pastaruoju metu Niujorke ir visoje Amerikoje vyko didžiulės demonstracijos už karo baigimą Vietname. Daugelyje jų dalyvavo A. J. Muste kaip kalbėtojas. O kalbėtojas jis buvo geras.

A. J. Muste gimė 1885 m. sausio 8 d. Zierikzee mieste Hollandijoje. Į Ameriką buvo atvežtas jaunas. Čia, be kitų mokyklų, baigė Hope kaledžių, Hollandijos miestelyje, Michigane. Paskui lankė kitas mokyklas. 1913 metais tapo įšventintas hollandų protestantų reformistų kunigu.

Velionis turėjo polinkį link marksizmo. Kadaise jis yra pasakęs nemaža kalbų visokiuose darbininkų mitinguose. Turėjo jis "nesusipratimų" ir su komunistais, ir su socialistais. Bet pats didžiausias jo pašaukimas buvo kova už taiką.

Aišku, bažnytinės dogmos trukdė jam tapti visur ir visuomet nuosekliu kovotoju. Bet vėliausiu laiku žmonės jį gerbė už jo veiklą taikos šalininkų gretose.

Grąžinti A. C. Powellį į šalies Kongresą

Kova už grąžinimą negrų veikėjo Adam Clayton Powell į JAV Kongresą tebesiplečia. Kai kur negrai skelbė streikus, kai kur daromi kitokie žygiai: šaukiami masiniai mitingai reikalauti, kad Powellis būtų grąžintas Kongresan.

Kaip žinia, Kongreso atstovų butas yra paskyręs specialų komitetą, kad ištirtų visą Powellio išmetimo iš Kongreso reikalą ir pasiūlytų plenumui, ką daryti: grąžinti jį atgal, ar negrąžinti? Minėtam komitetui pirmininkauja kongresmanas (demokratas iš Brooklyno) Emanuelis Celler; komitetą sudaro devyni asmenys-kongresmanai.

Praėjusią savaitę šis komitetas turėjo posėdį, į kurį buvo pakviestas ir A. C. Powell. Kiekvienas komiteto narys ryžosi Powellį "patarkuoti" visokiausiais šiurkščiais klausimais, kurie nieko bendra neturi su pačiu reikalu. Tie klausinėjimai jį galėtų inkriminuoti. Todėl, patariamas savo advokatų, Powellis griežtai atsisakė į tuos klausimus atsakinėti.

Jo advokatai mano, kad Powellis galėtų atsakinėti tik į pačius pagrindinius klausimus, kuriuos liečia šalies konstitucija. O konstitucijoje apie kongresmanus šitaip sakoma: kiekvienas kandidatas į Kongresą turi būti 25 metų amžiaus laike rinkimų. Jis turįs būti išbuvęs septynerius metus JAV piliečiu. Jis turi gyventi tame distrikte, kuriame balotiruojasi.

Tai ką dabar darys kongresinis komitetas? Nejaugi jis rekomenduos atstovų butui Powellio neprimti? Na, jeigu jis taip padarys, tai Powell žada eiti į teismą ir ten laimėti. Pagaliau, įvyks kiti rinkimai Harleme: juose jis ir vėl kandidatuos, ir vėl bus išrinktas. Tai visiems turi būti aišku.

Prieš šį ant Powellio užpuolimą, kadangi tai yra užpuolimas ant visų negrų, ant jų teisių, piliečiai privalo garsiau protestuoti.

Net ir Niujorko neangliškosios spaudos redaktoriai ir leidėjai nusitarė tarti savo žodį: **vasario 21 dieną** jie rengia didžiulį masinį mitingą, kuris įvyks Sheraton Atlantic Hotelyje, 34th St. ir Broadway, Manhattane. Pradžia 7 v. v. Bus geri kalbėtojai.

Niujorko ir apylinkės lietuviai raginami prisidėti prie šio sąjudžio. Būkite masiniame mitinge. Reikalaukime, kad A. C. Powellis būtų grąžintas į JAV Kongresą, kad jis būtų taip pat grąžintas į kongresinį Darbo ir apšvietos komiteto pirmininko postą!

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

LIETUVIŲ DAILĖ Į JUNGTINES VALSTIJAS

Biuletinyje "Lietuvos Žinios" skaitome:

Lietuvių dailės kūriniais domisi ne tik respublikos žmonės, bet ir užsieniečiai. JAV dailininkas Louis Lozovick ir meno žinovė Igene Butler išsivežė į savo šalį daug A. Gudaičio, J. Švažo, A. Skirutytės, J. Čeponio, A. Šiekstelės, A. Stasiulevičiaus, M. Cvirkienės ir kitų Lietuvos dailininkų kūrinių.

Šalia naujų lietuvių kūrinių amerikiečiai atrinko taip pat senąsias J. Kuzminskio graviuras. JAV bus išspausdinti parodų katalogai, pateiktos žinios apie dailininkus.

Minėti lietuvių dailininkų darbai, kartu su kitais Tarybų Sąjungos dailės kūriniais bus eksponuojami ir pardavinėjami keturiose parodose: Washingtone, Niujorke, Čikagoje ir Los Angeles.

Kitų lietuvių dailininkų: D. Tarabildienės, V. Kalinausko, A. Steponavičiaus, P. Krasausko darbus įsigijo belgų meno mylėtojai.

Lietuvių dailė susidomėjo ir prancūzai. Jie taip pat parsigabeno į Paryžių nemažai geriausių Lietuvos dailininkų kūrinių.

Lietuvių dirbiniais iš gintaro susižavėjo japonai. Tokiuose jie surengė lietuviško gintaro parodą ir dabar atsiuntė didžiulius užsakymus. Taigi lietuviškas gintaras keliaus ir į "tekančios saulės" šalį.

APIE LAIKRAŠTĮ "GIMTASIS KRAŠTAS"

Aną dieną minėjome, kad apie naują, neseniai pradėjusį leisti Lietuvoje eiti savaitraštį "Gimtasis kraštas" sekamame "Laisvės" numeryje plačiau parašysime. Bet, pagalvoję, šiuo metu "plačiau" nerašysime.

Viena kregždė—ne pavasaris, vienas laikraščio numeris dar ne viską pasako. Nors numeris gražus, geras, turiningas, bet palauksime kitų "Gimtojo krašto" numerių, kad galėtume su skaitytojais apie jį visapusiškai pasidalinti mintimis.

Naujo laikraščio adresas: **Vilnius, Lenino a, "Gimtasis kraštas", Lithuania USSR.**

Pakartoti galime tai: "Gimtasis kraštas" eina vietoje "Tėvynės balso", šiuo metu sustojusio eiti. Leidžia Kultūrinių ryšių su užsienio lietuviais komitetas.

VLADAS MOZŪRIŪNAS

Š. m. vasario mėnesio pradžioje sukako 45 metai, kai gimė labai talentingasis lietuvių poetas, publicistas, kovotojas Vladas Mozūriūnas. Deja, Vlado šiandien jau nebėra. Jis mirė prieš daugiau kaip dvejus metus, jo palaikai ilsisi Rasų kapinėse Vilniuje.

Savo laiku Vladas buvo "Pionieriaus" redaktorius, vėliau — "Komjaunimo tiesos". O prieš savo mirtį per keletą metų redagavo žurnalą "Pergalė". Jis buvo jautrus, draugiškas kitiems. Puikus poetas, geras publicistas. Jo 45 gimimo metinių proga apie jį labai gražiai atsiliepė Lietuvos spauda.

KARDELIS IR JAV VEIKSNIAI

J. Kardelis leidžia savo laikraštį Montrealyje ir per jį kai kada ima šukuoti savo kolegas JAV. J. Kardelis, mat, ant jų pyksta, kam jie įsikibo į dėdės Samo skvernus ir daro viską, ką tas paliepia. Kardeliui nepatinka JAV politika, jis ją smerkia. Gyvendamas Kanadoje, jis kadaise rašė, jog, girdi, gera būtų veiksniams ieškoti prieglaudos pas Mao Tse-tungą. Už tai "Naujienos" J. Kardelį išjuokė, lyg primindamos: nekišk savo liežuvio į mūsų reikalus: JAV valdžia yra mūsų, o ne tavo! P. Grigaitis patarė J. Kardeliui nelearmuoti, nerėkaloti, o laikytis gražiai, kaip prideda geram berneliui.

Dabar—"Nepr. Liet." vas. 1 dieną—J. Kardelis atsišiepia:

Ir štai po tokio karšto JAV politikos gynimo, tos pačios "Naujienos" pirmame puslapyje skelbia baisaus aliarmo, politinė isterika pagrįsta, kažkokio politinio naujoko pasisakymą, kuriuo išpučiamas be rimto pagrindo reikalas iki baisaus aliarmo ribų. Ar gi tai rimta? Ir kur kokia nors logika?

Ot, kad nori: J. Kardelis užsimanė ieškoti "Naujienose" logikos!.. P. Grigaitis bile dieną jam atkirs: o kur tavo, ponas, logika?!

Ką ten tokio, anot Kardelio, labai kvailo P. Grigaitis atliko, mes net nežinome,—nežinome, ir už ką jį Kardelis taip šukuoja. O jis šukuoja:

Aišku, kad mums budėti reikia. Reikia būti visą laiką parengties padėtyje, nes mes turime, vaizdžiai kalbant, karo stovį. Bet pulti į isteriką nėra nei rimta, nei protinga. Tokia neprotinga politinė taktika mes tiktai reikalui galim pakenkti.

Darykime ką galime ir kietai ir neatlaidžiai, bet rimtai, protingai, apdairiai, bet neskelbkime aliarmo, ir nepasikliaukime nepatyrusiais politikais, nors jie gali atrodyti ir labai veiklūs...

Tuščios pastangos, ponas Kardeli!.. Rimtai, protingai, apdairiai nei pats, neigi kiti "veiksniai" ką nors dirbti negalės, kadangi visa jūsų veikla paremta melu! Melas reikalingas aliarmo, kvailų, niekuo nepagrįstų pasisakymų, na, ir gerų akių. Tokias akis veiksniai turi, ir jos veda juos į dar didesnes pinkles ir baisesnę negarbę!

PAGERBTI ČIKAGOS VEIKĖJAI

Š. m. sausio 21 d. Čikagoje įvyko pažangiųjų lietuvių pokylis "Vilnies" vajininkams ir seniems darbuotojams pagerbti. Ten buvo pasakyta nemaža kalbų; buvo įteiktos ir dovanos vajininkams, kurie ten dalyvavo, o kitiems buvo pasiųstos per paštą.

Po visų kalbų ir kitų dalykėlių, rašo "Vilnis", buvo pakviestas Vytautas Zenkevičius, TSRS ambasados Washingtone darbuotojas. Pasirodo, jis tuo metu lankėsi Čikagoje, na, tai dalyvavo ir pokylyje. Ta proga V. Zenkevičius pasveikino visus ir "įteikė Lietuvos Žurnalistų sąjungos suvažiavime nuskirtus V. Andruliui ir L. Jonikui žurnalisto diplomus."

Tai buvo sutikta entuziastiškai.

Tame pat pokilyje buvo pagerbti ir Justas Misevičia, ir Milda Friberg.

"Pokylis tikrai buvo šaunus, kaip žadėtas. Žmonių buvo daug. Maisto pritrūko," pažymi reporteris.

Apie šią iškilmę mes sužinojome tik vėliau, prieš kelias dienas, kai pasiekė mus "Vilnies" (sausio 25 d.) laida, kuri, matyt, buvo kaž kur užkliuvusi pašte.

TARYBINĖS VYRIAUSYBĖS PROTESTAS

Apie tai, ką kinai, sukurstyti Mao Tse-tungo šalininkų, daro Kinijoje prieš tarybinius piliečius ir bendrai prieš Tarybų Sąjungą, žino mūsų skaitytojai, žino visas pasaulis. Mao Tse-tungo politika — pragaištinga darbininkų judėjimui politika. O kiek tai liečia Tarybų Sąjungą, pastarosios vyriausybė išleido specialų pareiškimą, smerkiantį chuliganiškus kinų elgesius. Paduodame mažą to pareiškimo dalelę:

Pastarosiomis dienomis buvo ir kitų atsitikimų, kai buvo neleistinai grubiai elgiamasi su tarybiniais pareigūnais. Vasario 1 d. gatvėje netoli Tarybų Sąjungos ambasados buvo organizuota ir Pekino aerobendradarbiai.

Antitarybinė provokacija buvo organizuota ir Pekino aerodrome. Tuo momentu, kai š. m. sausio 31 d. atskrido tarybinis lėktuvas su specialistais į Vietnamą, kovojanti prieš Amerikos agresiją, buvo surinkta didelė minia su šūkiais, nukreiptais prieš Tarybų Sąjungą. Tarybiniams žmonėms net nebuvo leista išlipti iš lėktuvo, ir degalai buvo pilstomi į lėktuvą, pažeidžiant visas technines taisykles, keliant pavojų lėktuve buvusių žmonių gyvybei.

Visi šie neregėti diplomatinių santykių istorijoje veiksmai prieš oficialius kitos valstybės atstovus buvo vykdomi, oficialiems Kinijos asmenims ir įstaigoms ne tik nuolaidžiaujant, bet ir tiesiogiai kurstant. Dar daugiau, faktai rodo, kad oficialūs Kinijos organai buvo šių provokacijų organizatoriai.

Istorija jau ne kartą patvirtino, kad nežaboti antitarybiniai veiksmai ir priešiškumo bei neapykantos Tarybų Sąjungai kurstymas niekad ir niekam nieko nedavė, išskyrus negarbę ir gėdą. Neabejotina, taip bus ir šį kartą.

Tarybų Sąjungos vyriausybė reiškia KLR vyriausybei griežtą protestą prieš tai, kad Pekine prieš tarybinius žmones vykdomi neteisėti veiksmai ir savavaliaujama. Ji kategoriškai reikalauja, kad Kinijos valdžia sutinkamai su visuotinai priimtomis tarptautinės teisės normomis imtųsi kuo skubiausių priemonių visiškam TSRS ambasados bei kitų tarybinių įstaigų Pekine darbuotojų ir jų šeimų narių saugumui užtikrinti, griežtai nubaustų tuos, kurie organizuoja provokacijas prieš tarybinius žmones, ir garantuotų, kad tokie dalykai ateityje nepasikartos.

Visa atsakomybė už padarinius, kuriuos gali sukelti neteisėti aktai prieš Tarybų Sąjungos ambasadą ir KLR teritorijoje esančius Tarybų Sąjungos piliečius, tenka Kinijos Liaudies Respublikos vyriausybei.

Ne vien duona sotus

Neseniai išsikalbėjome su kolūkio kalviu Juliumi Jacunsku. Jis kovojo Didžiojo Tėvynės karo frontuose ir, vos tik nusimetęs kario milinę, padavė pareiškimą stoti į mūsų kolūkį.

Nelengva pradžioje buvo M. Melnikaitės vardo kolūkio žemdirbiams, vieniems pirmųjų respublikoje pradėjusiems kolektyviai arti dirvas. Mano kabinete po stiklu yra nuotrauka, ant kurios parašyta: "1947 metai. Kėdainių apskrities (dabar rajono) M. Melnikaitės vardo kolūkio kolūkiečiai steigiamajame susirinkime." Iš nuotraukos žvelgia pirmieji kolūkio kūrėjai Jonas Miliauskas, Vaclovas Jacunskas, Mykolas Paulauskas, pirmasis kolūkio pirmininkas Juozas Stankevičius, Kazys Piksrys — viso dvylika žmonių.

Kolūkio partinės organizacijos sekretorius Edvardas Kleiva saugo nuo laiko pageltusį kolūkio steigiamojo susirinkimo protokolą Nr. 1, kuriame įrašyta data: "1947 metai, vasario 26 diena." Apačioje — dvylika parašų. Toliau skaitome: "Savo kolūkiui mes išrenkame vardą geriausios Lietuvos dukters, Tarybų Sąjungos Didvyrės Marytės Melnikaitės."

Jau beveik dvidešimt metų mūsų kolūkis vadinamas tuo vardu. Neatpažįstamai jis pasikeitė per tą laiką. Beveik neliko krūmų, kaskart mažėja akmenų dirvose, laukus vagoja melioraciniai grioviai. Jeigu pirmaisiais kolūkio gyvenimo metais bendras grūdinių kultūrų derlingumas siekė vos 6 centnerius iš hektaro, tai šiemet byrėjo po 23 centnerius. Neblogas ir kitų kultūrų derlius. Vis daugėja gyvulių mūsų fermose. Jei kolūkio gyvavimo pradžioje buvo vos keliolika karvių, tai šiemet turime 207.

Šie pasiekimai — tik gairė ateičiai. Bet kur kas maloniau matyti, kad labiausiai pasikeitė mūsų žmonės.

Šiandien radijas, motociklas, dviratis tapo visiems įprastu dalyku. Apie 40 kolūkiečių šeimų turi televizorius, kolūkyje daug skalbimo mašinų. Šių metų pradžioje, kai paskelbėme kolūkiečiams, kad kolūkio valdyba numato dujofikuoti butus, gavome vos du pareiškimus. Ir tik tada, kai mūsų šeimininkės pačios įsitikino, kokį patogumą vinimą suteikia dujinės viryklos, pasipylė pareiškimai. Dabar kolūkyje yra 73 dujinės viryklos, o pareiškimai vis tebeplaukia.

Mūsų kolūkiečiai gerai dirba ir taip pat moka gražiai ilsėtis. Kolūkio valdyba dažnai organizuoja išvykas į teatrus, aplanko koncertus.

Kiekvieną šeštadienį mūsų žmonės nemokamai žiūri meninius kino filmus. O vakarais, kai laukuose aprimsta darbas, kolūkiečiai renkasi kultūros namuose, kur vyksta repeticijos. Mes turime dūdų, estradinį orkestrus, pagyvenusių žmonių chorą ir šokėjų grupę. Šokėjai dalyvavo Jubiliejinėje šventėje Vilniuje.

Niekada neužmiršiu, kai šiais metais po ataskaitinio kolūkiečių susirinkimo kokį certą suruošė kolūkiečių svečiai — LTSR liaudies artistė Elena Čudakova ir respublikos nusipelnęs artistas Eduardas Kaniava. Po koncerto prie manęs priėjo senas kolūkietis-pensininkas ir nuoširdžiai dėkojo:

—Seniai begirdėjau taip dainuojant. Ačiū, kad neužmiršot mūsų.

Taip, šiandien kolūkio valdyba rūpinasi ne vien tik tuo, kad didėtų derliai, daugiau būtų gaminama įvairių produktų. Ir žmonėms jau ne vien duona rūpi. Jie nori daug ką pamatyti, kultūringai pailsėti. Jubiliejiniai Didžiojo Spalio metais mūsų uždavinys dar geriau rūpintis žmonėmis, jų buitimi.

L. Prielgauskas
Kėdainių r. M. Melnikaitės vardo kolūkio pirmininkas

Jie kovojo už tėvynę

(Ištrauka)

...Zviagincevas atsipeikėjo, pajutęs ant veido mažos šiurkščios rankos prisilietimą. Drėgna marle jam atsargiai nuvalė burną ir akis, ir jis akimirkai išvydo mažą moters ranką ir mėlyną tvinksinčią gyslą prie balto riešo, paskui prie jo lūpų prikišo šiltą, metalu atsiduodantį aliuminės geriamosios tuvės kaklelį... Virš jo pasilenkė netgi iš po tamsaus įdegimo matomas išblyškęs, strazduotas nepažįstamos mergaitės veidas su išblukusia pilote, dengiančia suveltą kupetą ryškiai rudų garbanų. Veidas buvo aiškiai negražus, paprastas, neišraiškingas, riestanosės rusų mergaitės veidas, bet toks gilus, nuoširdus švelnumas ir rūpestis tryško iš sušiurkštėjusių šio veido bruožų, tokia grynai moteriška šiluma ir užuojauta švietė pilkos, švelnios mergaitės akys, jog Zviagincevui atrodė, kad šios akys taip reikalingos, geros ir būtinos, kaip pats gyvenimas, kaip išsiskleidęs virš jo bekraštis mėlynas dangus su išsibarsčiusiais plunksnuotais debesėliais aukštybėse.

Iš džiaugsmo, kad gyvas ir savųjų nepaliktas... trumpai ir saldžiai jam sugniaužė širdį, ir jis vos girdimai šnibždėjo:

—Sesele... brangioji... iš kurgi tu atsiradai?..

M. Šolochovas

V. Bovinas

Šio momento komentarai

Atitrūkus keletą dienų nuo kasdienio darbo, gauni progą peržvelgti daugiau spaudos puslapių, pasėdėti ir prie televizoriaus. Taip ir gimsta mintis ką nors sakyti, komentuoti.

Pirmiausia akyse ir mintyse iškyla Vietnamo karas. Nebuvo galima nepastebėti "New York Times" redaktoriaus Salisbury ir "The "Miami News'' redaktoriaus Bill Baggs raportų iš Hanojaus. Ypač Bill Baggs savo pranešimus gausiai iliustravo nuotraukomis, kurios neginčijamai parodė JAV bomberių sugriautų namų liekanas. To negalėjo pateisinti nei prezidentas Johnsonas.

Miamyje tuo klausimu kalbėjo senatorius Fulbright. Karo "vanagus," kurie teisina Šiaurės Vietnamo bombardavimą, senatorius kritikavo ir tinkamai pašiepė jų "logika." Pasidaro aišku, kaip diena, kad jokios moralinės ar teisinės sankcijos JAV neturi net už 10,000 mylių gyvenančia mažą šalį užpulti ir griauti jos miestus, žudyti niekam nenusikaltusius jos žmones. Nei Ženevos sutartis, nei Jungtinės Tautos, nei jokia tarptautinė konferencija neigalino JAV briautis į vidinius Vietnamo reikalus, kuriame vyksta civilinis karas, revoliucija. Vadinasi, mūs šalis pati save paskyrė karo ginklais daryti "santvarką" Vietname.

Bet štai. Vietnamo karo klausimu prašneka ir "Keleivis." Per du savo laikraščio numerius ištestu editorialu "Keleivis" niekina Salisburio ir Baggso raportus. To dar negana, keleivinis rašeiva niekina kunigus, rabinus, intelektualus, studentus ir visus kitus, kurie protestuoja, kalba, rašo prieš Vietnamo karą.

Kaip tokį rašeivą vertinti? Juk keleivinis redaktorius nieko iš savo galvos nepasako. Jis tik vergiškai šliaužia ir imituoja goldwaterius, birčistus ir savo hitlerinius atsiminimus. Blaiva mintis jų galvose vietos neranda. Tad pamirškime juos.

Analogiškai kalbant, tai Vietnamo žmonės šiandien kovoja prieš svetimą šalį, kaip prieš 200 metų amerikiečiai kovojo prieš Britanijos feodalistinę santvarką Amerikoje, už dabartinių JAV nepriklausomybę.

Dabartiniai karo "vanagai" teigia, kad JAV armija Pietų Vietname gina savo draugus. — "laisvojo pasaulio" civilizaciją. Taip sakė ir Britanijos karalius, kad Amerikos kontinente gina savus valdovus, tiktai feodalistinę "civilizaciją." Gi Šiaurės ir Pietų Vietnamo žmonės gina savus tautiečius, dažnai brolius ir savo šalies laisvę, jos nepriklausomybę.

Imkime kitą pavyzdį. Jei mes patys sau imame teisę bombarduoti Hanojų, nepaisydami jokių legališkų nuostatų, tai ar negali tokios pat teisės panaudoti Š. Vietnamo talkininkai ir pradėti bombarduoti New Yorką, Chicagą. O tai vestų link pasaulinės katastrofos.

Karo apologetai didžiuojasi mūs šalies militarine jėga. Kai kurie ragina Š. Vietnamą ugnimi ir bombomis nušluoti nuo žemės paviršiaus. Bet ir tada nebūtų paskutinis karo laimėjimas. Už Vietnamo dar yra visa Azija su šimtais milijonų žmonių. Galutinas karo laimėjimas priklauso Azijos žmonėms. Nepaisant, kiek ims laiko, bet jie laimės.

Nėra kuo didžiuotis, kad mes "žudome komunistus." Istorija vėl mums primena laikus, kai inkvizicija laužuose degino kitaip manančius mokslo vyrus. Bet ta pati istorija jau pasmerkė inkvizicijos ir Hitlerio ruoštas masines žmonių žudynes. Šiandien visi dori žmonės kovoja už taiką, prieš karą Vietname.

—:—

Šių metų sausio viduryje "vaduotojai" vėl sunešė kepures į konferenciją. Niekam geriau, kaip tos konferencijos ponams, tinka lietuviška patarlė — "kalba kaip iš kepurės." Ponų suskrido iš visur ir su visokiais titulais. O jau tų komitetų buvo daugiau kaip vienos rankos pirštų. Tarimų jie prikepė tiek daug, kiek ten buvo kepurių. Kiekvienas ponas kalbėjo ir "laisvino" Lietuvą, kaip jam kepurė diktavo.

O visgi jie tau duoda mintį pagalvoti apie Lietuvą ir jų suvaidintą komediją. Tai kaip jau jie vaduos Lietuvą? Žinoma, numeris pirmas,—rinks pinigus. Ir šis numeris dalinai bus realizuotas. Negalvojančių žmonių jie dar suranda. Galima duoti "okei" ir šokių šventei—čia visgi meniška kalba.

Bet šie ponai, susirinkę New Yorke, vaidina ir "valstybinę" komediją. Jie rašys ir prašys, kad JAV prezidentas, sekretorius, senatoriai ir gubernatoriai atiduotų jiems Lietuvą. Na, ponai, argi jūs nežinote, kad visi tie JAV pareigūnai nė vieno Lietuvos kampelio neturi savo kišenėje? Tai kaip jie galės jums atiduoti visą Lietuvą, kurios jie neturi? Matote, tas montažas netinka nei jūs komedijai. Lietuva yra viena Tarybų Sąjungos respublikų, o ne svetimų šalių kišenėje, kaip ji buvo Smetonos fašizmo laikais.

Tegul bus juokai į šalį. Panagrinėkime "vaduotojų" pagrindinį dėsnį. Sakykime, kad JAV ir Jungtinės Tautos paklausytų "vaduotojų" ir "reikalautų Sovietų Sąjungą nutraukti neteisėtus inkorporacijos aktus Lietuvos atžvilgiu,"—tai kas tada? Pirmiausia turime pataisyti "vaduotojų" apsimelavimą. Lietuva nėra "neteisėtai inkorporuota" ir ne "okupuota." Lietuva savo noru, žmonių balsavimu įstojo į Tarybų Sąjungos tautų šeimą.

Nu, leiskime ponams eiti toliau. Gal jie tiki į stebuklus. Sakykime, kad įvyksta "stebuklas" — Tarybų Sąjunga ima ir nutraukia sąjungos aktus su Lietuva. Tai kas tada? Daleiskime ir tiek, kad Lietuva tampa nepriklausoma socialistine valstybe, kaip dabar Lenkija ir kitos panašios valstybės. Tai ir tokioje Lietuvoje "vaduotojams" dar nėra vietos.

Grįžtame vėl prie "aktų nutraukimo." Juk ir "vaduotojai" kalbate apie "laisvąjį pasaulį," laisvą tautų apsisprendimą. Vadinasi, ir Lietuvos žmonės patys turės teisę nuspręsti, balsuoti, kokioje santvarkoje jie nori gyventi. Tai jau ir stebuklais tikintieji turėtų suprasti, kad Lietuva, iš kurios Tarybų Sąjunga išvijo hitlerinius žmogžudžius ir smetoninius fašistus, balsuos pasilikti dabartinėje santvarkoje ir Tarybų Sąjungoje. Šioje santvarkoje Lietuvoje iškilo pramonė, pagerėjo ekonominė būklė, sužydėjo jos kultūra, menas, literatūra ir išaugo naujas socialistinis pilietis,—per daug naivūs jūs planai.

—:—

"Vienybėje" P. Lapienės reportažas "Mano viešnagė Lietuvoje" ir nebuvusiam mūsų senoje tėvynėje sukuria suprantamą Lietuvos žmonių gyvenimo paveikslą. Jos detališka rašysena, gausūs pokalbiai su eiliniais Lietuvos piliečiais duoda skaitytojui ne tik pažangos pažibas, bet nušviečia ir žmonių kasdienybę, kurie ten gyvena. Ji nušviečia ir žmonių nuotaikas dabartinėje socialistinėje santvarkoje.

Amerikoje daug "alaso" buvo keliama apie "vargus" ir "bėdas" turtingesniųjų valstiečių, kurių žemes naujoji santvarka nusavino. Ponia Lapienė savo įspūdžiuose ir tą klausimą teigiamai nušviečia. Pasirodo, kad nauja santvarka ūkininkų "ubagauti" neišvarė. Tik juos nuo didelių ir dažnai neišgalimų lėšų paliuosavo, kai reikėdavo sūnus ir dukras išleisti į aukštesnį mokslą. Dabartinėje santvarkoje mokslas visiems prieinamas. Taip pat nereikia dukroms krauti "kraičius" ir "pasogas."

Prie to, Lapienė pažinojo ir smetoninę Lietuvą, kurioje ji lankėsi prieš 30 metų. Jos daromi kontrastai Smetonos laikų Lietuvos su dabartine yra ryškūs ir teisingi. Lapienė rašo taip, kaip ji matė, girdėjo. Jos rašte į mus kalba patys Lietuvos eiliniai piliečiai. Taip ir tinka rašyti padoriam žurnalistui.

Kad ir pavėluotai, reikia tarti keletą žodžių apie knygą, kuri išleista daugiau kaip prieš vienerius metus. Tai yra "LLD ir pažangieji Amerikos lietuviai." Jos autorius — Dr. A. Petrika. Tiksliai knyga išleista atžymėjimui LLD 50 metų jubiliejaus sukakties. Šią knygą negalima recenzuoti ar vertinti kaip romaną ar kitų klausimu išsamų veikalą. Pastabos draugų, kurie darė knygos autoriui primetimus, buvo tik sekantiški išstojimai, o ne knygos įvertinimas.

"LLD ir pažangieji Amerikos lietuviai" yra metraštis — 50 metų laikotarpio kronika. Knygos 350 puslapių apimtyje sutalpinta ne tik LLD raidos istorija. Kaip LLD, pažangiųjų lietuvių apšivetos ir veiklos organizacija, nebuvo ir negalėjo būti izoliuota nuo žymesniųjų visuomeninių įvykių, taip ir knygoje autorius sudėjo veik visus žymesnius visuomeninius įvykius bėgyje 50 metų.

Knyga ir parašyta kronikos formoje — pamečiui. Ji privalo rastis ant kiekvieno veikėjo, kuris veikia organizacijos kultūrinėje veikloje ar rašo, stalo. Joje randi, kuriais metais koki visuomeniniai įvykiai buvo tų metų pažangiam judėjimui dienos klausimu. Sakysime, koki perversmai per 50 metų įvyko Lietuvoje, Tarybų Sąjungoje ar kitose šalyse. Šioje knygoje randame į tuos įvykius raktą platesnei studijai.

Žinoma, nereikia nei reikalauti ar ieškoti, kad 350 puslapių knygoje kiekvienas visuomeninis klausimas, kilęs 50 metų bėgyje, būtų išsamiai analizuojamas. Tokie klausimai reikalauja atskiros knygos. Ypatingai kolonijų veikėjams Petrikos parašyta knyga yra tikra rodyklė. Joje randame, be LLD istorijos, ir kitas pažangias organizacijas, visuomeninius suvažiavimus, taip pat jau mirusius žymesnius veikėjus.

Pavyzdžiui, rodos tik menkniekis, bet kai reikėjo minėti LLD 50 metų sukaktį, kolonijose nebuvo galima gauti informacijos, kokias knygas ir kiek jų draugija per 50 metų buvo išleidusi. Draugai, kurie knygoje norėjo surasti savos kolonijos visų buvusių ar esamų veikėjų pavardes, irgi klaidingai žiūri į knygos vertę. Didesnėse lietuvių kolonijose lietuvių pažangus judėjimas prasidėjo anksčiau nė gu prieš 50 metų. Jei pilnai nušviesti didesniųjų kolonijų pažangiųjų lietuvių veiklą, tai irgi reikėtų visos knygos.

Patarčiau tiems draugams iš savo kolonijų rašyti pažangaus lietuvių judėjimo atsiminimus į "Laisvę" ir "Vilnį." Tai bus medžiaga Amerikos pažangiųjų lietuvių istorijai.

WATERBURY, CONN.

Sausio 17 d., Waterbury ligoninėje, mirė John Vingris, sulaukęs suvirš 90 metų. Palaidotas sausio 21 d. Kalvarijos kapinėse. Laidotuvių direktorius buvo John W. Stokes iš Stokes Funeral Home.

Paliko liūdesy du brolvaikius, Leo Kuzmicką, gyvenantį Waterbury, ir Juozą Kuzmicką, gyvenantį Lietuvoje. Taipgi paliko ir kitų artimų giminių, kurie gyvena Lietuvoje.

Buvo augęs Lietuvoje. Prieš daugelį metų atvyko į šią šalį geresnės duonos ieškoti. Per paskutinius 55 metus gyveno šiame mieste ir daug metų dirbo French Small Tube Co., iš kur išėjo pensijon prieš apie 14 metų.

Gyveno nevedęs. Išgyveno virš 90 metų. Buvo labai gero būdo žmogus, su visais gražiai sugyveno. Į kapines lydėjo labai didelis skaičius mašinų. Po laidotuvių visi buvo užkviesti pietų Frank Restaurana Lafayette gatvėje, kur visi buvo labai gerai ir skaniai pavaišinti.

Laidojimu rūpinosi Leo Kuzmickas, kuris yra labai geras žmogus, todėl ir rūpinosi, kad jo dėdė būtų gražiai palaidotas, ir laidotuvės buvo labai pavyzdingos.

Ilsėkis ramiai, Jonai, šios šalies žemelėje, o likusiems jo giminėms gili užuojauta jų liūdnoje valandoje.

—:—

Taipgi sausio 17 d. mirė lietuvis advokatas Clarance Balanda, dar nesenas žmogus. Palaidotas sausio 20 d. Kalvarijos kapinėse. Laidotuvių direktorius buvo iš Bergin Funeral Home.

Paliko liūdesy jo žmona Alvera (Žiūraitė) Balanda ir sūnus Francis X Balanda. Du broliai, Francis Balanda, Waterbury, ir Edward Balanda, Long Island, taipgi viena sesuo, Mrs. Anna Stokes, Shrewsbury, Mass.

Buvo čia gimęs ir augęs, ir būdamas advokatas maišėsi ir tarp lietuvių. Priklausė prie Lietuvių Piliečių Klubo ir prie Lietuvių Neprigulmingo Politinio Klubo. Politikoje dirbo su demokratais ir vis turėjo miesto valdžios darbus—jei ne vieną, tai kitą. Prieš mirtį dirbo prie Fourth Circuit Court už chief clerk. Jis buvo vedęs Alvera Žiūraitytę, Vinco Žiūraičio dukterį, iš Oakville, Conn.

Gili užuojauta jo žmonai, sūnui ir kitiems artimiems giminėms jų liūdesio valandoje.

J. Svinkūnas

Scena iš naujos lietuviškos operos "Du kalavijai". Vytautas su savo žmona Ona. (Nuotrauka M. Baranausko).

Harrison, N J.

Vasario 5 įvyko LDS 168 kuopos susirinkimas 2 val. Pirmininkas atidarė susirinkimą, sekretorius perskaitė protokolą, jį nariai vienbalsiai priėmė. Po to svarstė daugelį dalykų dėl LDS gerovės, ypatingai, kaip gauti naujų narių.

Tame susirinkime dalyvavo LDS 3-iosios apskrities 3 atstovai: F. Shimkienė, F. Raymoska ir G. Stasiukaitis. Aiškino apie vakarienę, kuri yra rengiama d. F. Shimkienei pagerbti. Įvyks balandžio 9 d., 2 val. popiet, Labor Lyceum salėje, 15-17 Ann St., Harrison, N. J. Išrinkti 4 darbininkai: dvi moterys apsiėmė iškepti kalakutus, vyrai šeimininkėms pagelbės, o kilbasos bus importuotos iš Cliffsidės, valgiais visi bus užganėdinti. Tikieto kaina $3.50, už tą patį bus ir gėrimo.

F. Shimkiene daug metų pažįstu. Ji dirba mūsų organizacijai daug ir visokius darbus, dirba dėl darbininkų labo. Tokias drauges, kaip d. Shimkienė, mes privalome pagerbti, paremdami šį LDS 3 apskrities gražų užmojį.

G. S.

Hudson, Mass.

Kastancija Palcauskaitė, po tėvais Urbanavičiūtė, gyvenus 24 O'Neil St., mirė šio vasario 7 d. Palaidota 10 d.

Gimusi Šiaulių rajono Luokės parapijoj. Amerikon atvyko 1909 metais į Schenectady, N. Y. 1912 m. atvyko į Hudsoną, susituokė su Jonu Palcausku. Čia gyveno iki mirties. Jonas Palcauskas mirė Hudsone 1941 metų rugsėjo 27 d.

Paliko nuliūdime dvi dukteris Hudsone, Julia ir žentas Harry Lovely ir Amelia ir žentas Willow Gregorie; anūkai Sandra ir Robert Gregorie; trys broliai ir sesuo, Charles ir jo žmona Anna Urbanai Hudsone, Juozapas ir Teodoras Urbanai Lietuvoje, sesuo Stasė Uosienė Lietuvoje; pusbrolis Charles F. Urban Brockton, Mass.; pusseserė Valerija Balisevičienė Burlington, Mass.

Paliko daug giminių ir draugų Amerikoj ir Lietuvoj.

Mes visi liekame nuliūdę, o Tamstai, miela Kastancija, ramiai gulėti žemelėje.

Brolis
Charles-Kazimieras
ir mano žmona
Anna Urbonai

Brockton, Mass.

Mūsų LDS 67 kuopos finansų raštininkė Nellie Capacotta perleido sunkią operaciją, Brockton Hospitaly išbuvo suvirš savaitę. Dabar sveiksta namuose, 229 Green St. Linkiu jai laimingai pasveikti.

Vasario 2-os susirinkime, kai mūsų sekretorės Nellie nebuvo, mums pagelbėjo Domicelė Rudokas (Bartkutė), mirusio Tam. Bartkaus duktė. Labai ačiū jai.

Kitas kuopos susirinkimas įvyks kovo 2 d., 7 val. vakaro, Liet. Taut. Namo kambariuose. Visi nariai, kurie šiemet dar nemokėjote nario mokesčio, būtinai ateikite i susirinkimą ir savo duokles pasimokėkite, nes nepasimokėjusius trečio mėnesio 20 diena spenduoja. Napamirškite.

George Shimaitis

Philadelphia, Pa.

Ryžtas nugali kliūtis

Užpuolus mūsų miestą žiaurioms sniego pūgoms, laikinai buvo nutrauktas bile kokios važiuotės susisiekimas. Bet dvigubai padaugėjo telefonų šaukimai.

Vasario 11 d. prieš pat LLD. 10 kp. susirinkimą telefonas tik skamba ir skamba! Kuopos valdybos pareigūnai viens kito klausia:ką manai, ar galėsime kuopos mitingą laikyti, ar ne?...Kai kurių draugų automašinos dar stovi sniege užpustytos. Kiti del sveikatos negalavimų nusiskundė esą silpni. Dar kitiems važiuotė labai sušlubavusi. Visokių kabliukų pripasakojo del atvykimo į mitingą. Tačiau aš kiekvienam atsakydavau: pamiršti visas kliūtis ir būtinai atvykti į susirinkimą.

Na, ir susirinkimas įvyko skaitlingas ir našus nutarimais. Nutarta pasiųsti atstova į "Laisvės" Bendrovės dalininkų suvažiavimą su pasveikinimu 25.00.

Skaitytas laiškas nuo Baltimorės 25-tos kuopos draugų, kviečiantis 10 kp. dalyvauti jų ruošiamame piknike birželio 11 d. Kvietimas priimtas. Išrinkta komisija suorganizavimui autobuso, vykimui į pikniką.

Nutarta šį pavasarį surengti kokią nors draugišką sueigėlę, su užkandžiais ir programa. Parengimui suruošti išrinkta komisija. Tai džiuginantis reiškinys, kaip mūsų aldiečiai taip energingai kimba prie naudingos visuomeninės veiklos.

Teko girdėti, kad ir LLD. 6-toji apskritis šį ankstyva pavasarį turės šaunų pokylį lietuvių klube Chester, Pa. Linkiu geriausios sėkmės visiems parengimų veikėjams.

"Laisvės" Reporteris

Hartford, Conn.

Sausio 9 man padarė ant akies operaciją, buvo glaukoma. Operacija pavyko. Taigi, noriu padėkoti draugams, draugėms ir giminėms už suteikimą man tiek daug energijos pergyventi ta sunkų momentą.

Dėkoju Laisvės chorui už dovana, o taip pat visoms draugėms už dovanas, už gėles, už atvirukus, už manęs lankymą ligoninėie ir namie. Tas man pridavė daug drūtumo.

Ona Šilkienė

Laurynas Kapočius

Vytautas Montvila

Atsiminimų žiupsnelis

(Tęsinys)

Kalėjimo durys buvo užrakintos. Mūsų į vidų neįsileido. Vytautas atėjo prie lango, ir, sargo nepastebėti, mes jam perdavėme mūsų atneštą davinį ir knygas. Iš jo sužinojome, kad sėdi už senas nuodėmes. Marijampolės apskrities viršininkas prisiuntęs į Kėdainius raštą, kuriame reikalaujama priversti Vytautą atlikti bausmę už raudono ženkliuko prisisegimą Gegužės Pirmąją, o taip pat už neleistinas demonstratyvias vaikštynes miesto gatvėmis.

Šis pasimatymas mane suramino—paaiškėjo, kad "Pravda" čia niekuo nedėta. Vis dėlto gandas apie ją, matyt, pasklido: į mane pradėjo kreiptis visa eilė aušrininkų, prašydami pasiskaityti komunistinės literatūros.

Sėdėdamas kalėjime, V. Montvila parašė kelis eilėraščius, perskaitė daug knygų, mokėsi seminarijoje dėstomuosius dalykus. Išėjo iš kalėjimo jis įdubusiomis akimis. dar tylesnis negu paprastai. Su juo buvo susitarta, kad nepatikimiems seminaristams nesipasakos, jog sėdėjo kalėjime ir už ką. Jo eilėraščiai, parašyti kalėjime, vaizdavo netik jo paties padėtį ir nuotaikas. Jis prisimindavo ir dešimtis Suvalkijos moksleivių, kurių dalis jam buvo pažįstami, kurie buvo areštuoti ir žiauriai kankinti, išvengti, apkloti druskoje įmirkytais maišais ir mušami, spardomi, ant elektros kėdės sodinami. Jis gerai suprato, kad tiek anie jaunuoliai, tiek ir jis pats—niekuo dėti, niekuo nenusikaltę žmonės, štai kodėl jis karštai prabyla: "Apžiūrėkite mano širdį, jos visus kampus—pamatysit, kad nė lašo nuodėmės nebus." Kitame eilėraštyje, pavadintame "Iš užu štangų," jis kelia klausimą, kodėl jam reikėjo sėdėti, kuo gi jis nusikaltęs: "Už štangų, kaip žvėris, žvalgausi... Taip liūdna čia kalėti! Sakykite, už kokią šventvagystę man reikia čia kentėti?" Prie kalėjimo temos savo eilėraščiuose jis dar kartą grįžo 1926 metais.

Kalėjimas jo ryžto kovoti už darbo žmonių gyvenimo pagerinimą neužmuša. Jam ir kalėjime sėdint "norisi piktus įstatymus sutrinti." Sėdėdamas kalėjime, jis girdi, kaip: "Iš gatvės pro vartus atplaukia graudus, prislėgtas balsas"... Išėjęs iš kalėjimo, jis nenori nuleisti rankų ir žada tęsti kovą. "Išeisiu aš tuojau. Aš moku, kaip ir jie, už laisvę grumtis!" Jis dar daugiau tiki kova: "Tu atrakinsi užrakintas burnas, kalėjimus nušluosi ir žemės rutulį šviesiais žiburėliais apjuosi."

Kai Vytautas išėjo į laisvę, mūsų draugystė pasidarė dar stipresnė. Daug popiečių ir vakarų mudu pravaikščiojome, kalbėdamiesi ir apie kalėjimą, ir apie rašinėjimą revoliucinei darbininkų spaudai, ir apie būtinumą sueiti į kontaktą su darbininkais, kurie čia pat aplink mūsų seminariją gyvena ir su kuriais mes rytą ir vakarą susitinkame, jiems einant į darbą ir grįžtant namo.

Man pasidarė aišku, kad Vytauto nėra ko bijoti ir vengti, kad juo galima pilnai pasitikėti. Didžiai jis nudžiugo, kad aš jam įteikiau Majakovskio eilėraščių rinkinį. Buvome susitarę, kad jis niekam jo neduos. Tačiau Majakovskį deklamuoti ir versti į lietuvių kalbą jis galėjo. Keletą Majakovskio eilėraščių jis išmoko mintinai ir deklamavo aušrininkų susirinkimuose ir šiaip įvairiomis progomis.

Kėdainiuose vis aktyviau reiškėsi revoliucinis pogrindis. Visas miestas kalbėjo apie vėliavas, kurios buvo iškabintos Spalio šventės proga, apie išplatintus komunistinius lapelius. Žvalgyba siuto. Vis dažniau į seminariją pradėjo lankytis jos agentai... Sujudo seminarijos vadovybė. Ji jautė, kad į šį darbą įsitraukę ir seminaristai. Kartą po pamokų aš iišėjau iš seminarijos ir buvau besukąs namų link, tik staiga priešais mane iš tarp medžių pasirodė lietuvių kalbos mokytojas J. Lazauskas. Jis sustabdė mane, pradėjo klausinėti, kaip gyvenu, ar ne sunku man dirbti ir mokytis. Paskui jis atsargiai pradėjo teirautis, ką aš manau daryti, baigęs seminariją. Aš trumpai atsakiau, kad dirbsiu, ten, kur gausiu darbo. Čia jis užsiminė, jog vargu ar bus galima baigti seminariją, mat, uždarius Marijampolės realinę gimnaziją, dabar kėsinamasi ir prieš Kėdainių seminariją. Girdi, mieste platinama komunistinė literatūra, raudonų vėliavų net žvalgyba ištisas valandas negali nuimti. Už viską kaltė krintanti mūsų seminarijos vadovybei. Jai prikišama, kad tai yra jos auklėtinių darbas, kad, girdi, ji auklėjanti mokytojus ne Lietuvai stiprinti, o jai griauti. Paskui J. Lazauskas priėjo tiesiog prie reikalo. Mes, girdi, žinome, kad jums sunku gyventi, kad jūs energingas ir darbštus. Jūs išsimušite į gyvenimą. Bet jūs galite ir suklugdyti savo ateitį, jei ir toliau pasireikšite kaip komunistas. Jus gali bet kuriuo momentu areštuoti. Jus gali išprovokuoti. Gali pasodinti į kalėjimą. Visas jūsų mokslas nueis veltui, o mūsų seminarijai tai bus smūgis, mūsų seminarija neš už jus atsakomybę. Žinokite, kad po realinės gimnazijos uždarymo mus dar labiau puola, ruošiasi ir mus uždaryti. dabar tik renka priekabes. J. Lazauskas tiesiog prašyte prašė nieko neveikti, kad nenukentėtų seminarija. Aš, be abejo, neigiau ką nors bendro turįs su pogrindiniu judėjimu, tačiau J. Lazausko neįtikinau.

Aš daug galvojau apie pasikalbėjimą su J. Lazausku. Jis kalbėjo nuoširdžiai ir buvo teisus. Komunistinio judėjimo stiprėjimas Kėdainiuose metė juodą dėmę ant seminarijos ir artino jos uždarymą. Nestatyti į pavojų seminarijos man reikštų pasitraukti nuo revoliucinio judėjimo arba jį nutolinti nuo Kėdainių. Tačiau ir Kėdainių apskrities valsčiuose besiplečiąs judėjimas taip pat metė šešėlį ant seminarijos mokytojų ir mokinių. Kas bus, jei seminarijos vadovybė, įmatydama mano ir kitų komunistų veiklą, pašalins mane, o gal ir kitus, tikėdamiesi, jog tada komunistinis judėjimas čia aprims ir tuo pačiu sumažės pavojus seminarijai?

Vis dėlto apsisprendžiau ir toliau tęsti pradėtąjį darbą, tuo labiau, kad jau 1925 metų pabaigoje Lietuvoje prasidėjo pašėlusi kampanija ryšium su būsimais 1926 metų rinkimais į trečiąjį seimą. Kėdainių apskrities kaimo varguomenė ruošėsi išstatyti savo kandidatus. Prieš akis buvo platus ir atsakingas darbas. Pagaliau ir mokyklos vadovybė buvo suinteresuota rinkimais, kad tik jie atneštų pergalę valstiečiams liaudininkams, socialdemokratams, o ne krikdemų blokui.

(Bus daugiau)

RUDENS VAIZDAS

Štai jau atėjo ruduo
Ir štai koksai vaizdas jo:
Oras šaltas, apsiniaukęs,
Purvas gruodu apsitraukęs,

Vėjas draskosi žiaurus,
Blaško gatvėse lapus,
Paukščiai daržuos nebegieda,
Į šiltuosius kraštus skrenda,

Medžiai be lapų—pliki
Stovi lyg kad nuskriausti,
Gėlės suglebę, nuvytę,
Žiedai ir lapai nukritę,

Vanduo aptrauktas ledais,
Oras grumoja krušais
Žmonės jau paltus nešioja.
Gurklius įtraukę bėgioja,

Bijo, kad nesušaltų
Ir kad sirgti nereiktų,
Motulė tik per langelį
Žiūri į pliką daržėlį,

Kuriai rieda iš akių
Ašarėlės ant skruostų.
Jai ne tiek gaila darželio,
Kiek sūnelio kareivėlio,

Mat, pavasaris vėl bus
Ir daržėlis bus gražus,
Betgi jaunas kareivėlis,
Mamos mylimas sūnelis,

Kuris kariaut turi vis,
Tai nežinia ar begriš.

Jonas Juška

Č. Kudaba

Kur srūva sūrūs šaltinėliai

Gražios Vilniaus apylinkės. O ir toliau nuo Vilniaus taip pat yra be galo puosnių, įdomių kampelių. Pastaruoju laiku kaip tik domimasi tais tolimesniais kampeliais, kurie iki šiol, beje, smulkiau dar nedaugelio žinomi ir palyginti mažokai lankomi. Prie tokių — ir Aukštadvario ežerynas. Keliolika kilometrų pietvakarių kryptimi pavaziavus už Trakų, prasideda Strėvos ir Aukštadvario ežerai. Tai labai kalvota, ežeringa, miškais apaugusi, upių ir klonių išraižyta Dzūkijos dalis. Mėgsta šias apylinkes poilsiautojai, žvejai, iškylautojai, turistai. Jas patogu pasiekti iš Vilniaus, o sukant keliu per Beižonis, nesunku čia patekti ir kauniečiams. Vasarą Vilniaus universiteto gamtininkai nuodugniai tyrinėjo šio draustinio gamtines sąlygas ir domėjosi, kaip dar geriau šį kampelį panaudoti poilsiui, turizmui.

Kuo gi įdomios ir vertingos Aukštadvario apylinkės?

Aukštadvario apylinkių vaizdingumą nulemia nepaprastas reljefas. Tai pati aukščiausia ir kalvočiausia Dzūkijos dalis. Ypač egzotiškos šiaurinės Aukštadvario apylinkės. Pavyzdžiui, pamatęs kalvotą Gidononių masyvą, kiekvienas gali įsitikinti ledlaikių gadynės galybe, kai buvo sukrautos, sustumtos impozantiškiausios reljefo formos paviršius nuklotas nematyta daugybe riedulių. Tarp aukštų kalvų — gilios daubos, kuriose šviečia ežerėliai (Gelionių, Antaveršio, Skrebio, Antakmenio, Guostaus), murkso pelkės. Kai kurios daubos stačiašlaitės, gilios lyg milžiniškos piestos, po 40-50 metrų gylio.

Pietinės Aukštadvario apylinkės labai ežeringos. Čia yra milžiniškas Strėvos-Verkmės klonis. Tą klonį ledlaikiu išplovė vandenys. Po to jį vėl buvo užkloję ledynai. Traukdamiesi jie tą slėnį lyg pylimais daug kartų pertvėrė skersai. Tarp tų pertvėrimų susitvenkė daugybė ežerų, ežerėlių. Tokiose natūraliose daubose tyvuliuoja Sienio, Navos, Nigesčio, Baluosio, Verniejos, Spindžiaus, Drabužio ir daug kitų mažesnių ežerėlių. Pakrantės jų dažniausiai smėlėtos, sausos, apaugusios pušynais, senais ąžuolais, skarotomis eglėmis ir kitokiais medžiais. Nepakartojamo grožio yra Spindžiaus ežeras, kurį galima drąsiai pavadinti graziausiu Dzūkijoje. Aukštas balnakalvis, kuris rytinėmis Aukštadvario apylinkėmis nusitiesia į pietrycius, ežerus padalija į dvi grupes. Iš rytinės grupės ežerų pradžią ima Strėva ir savo vandenis plukdo Elektrėnų linkui, į šiaurę ir toliau į Nemuną, o iš vakarinės — Birštono linkui srūva šaltinėta Verknė. Taigi tos abi upės savo vandenis plukdo į Nemuną, tik skirtingais keliais.

Liaudies padavime yra pasakojama, kad abi upės yra seserys, pradžią gavusios iš ašarų, kurias dzūkės motinos ir mergelės išliejo, verkdamos dėl kryžiuočių padarytų skriaudų. Todėl viena upė net Verknės vardą gavusi, o jos vandenys sūroki.

Iš tiesų, paverkniais yra šaltinių su sūriu vandeniu. Žymiausi — garsieji Stakliškių šaltiniai, prie kurių prieš pusantro šimto metų yra buvęs žymus Lietuvos kurortas. Šaltinius tyrinėjo Vilniaus universiteto gamtininkas B. Jundzylas. Saldymo būdu iš jų būdavo gaunama druska. Sūroki, labai gyvulių mėgstami vandenys srūva prie Strūzdos upelio. Šaltiniai pavadinti Sūročiais.

Aukštadvario apylinkės, ypač Verknės paupiai, labai šaltinėtos. Šaltinių vanduo nuo seno naudojamas žuvivaisos tvehkiniams. Prie šaltinių Rangavoje, Kareiviškėse ir daug kur kitur nesunku aptikti savamokslių žuvininkų. Labai įdomu su tokiais susitikti, pakalbėti. Štai Rangavoje gyvena toks tvenkinių ūkio žinovas Aleksandras Zajančkauskas. Tai turtingos vaizduotės žmogus, vaistažolių žinovas.

Aukštadvaris turtingas miškų. Nelabai derlingos kalvotos apylinkės želdinamos toliau. Labai gražių senagirių yra prie Spindžiaus. Ypač gūdūs, romantiški Karališkosios virtuvės miškai. Sako, karaliai, kunigaikščiai čia medžioję. Yra net karališkas šulinys. Nikronių miškai keri senumu ir medžių įvairumų. Į miškus sugrįžta briedžiai, daug stirnų, šernų. O Verknės aukštupio egzotiškasis konjonas, vos keli kilometrai pasroviui nuo Aukštadvario, tapo bebrų kolonija. Tveria čia jie upę skersai, kelia vandenį, šeimininkauja. Praeityj šie miškai buvo dar turtingesni. Tai rodo Aukštadvario piliakalnio kasinėjimai. Įvairaus senumo (dažniausiai mūsų tūkstantmečio pradžios) kultūriniuose sluoksniuose rasta visokių kaulų. Kartu su naminių gyvulių kaulais rasta 4% šernų, 7% tauriųjų elnių, stumbrų ir bebrų kaulų — taip pat apie 7%. Vadinasi, minėtų žvėrių buvo sumedžiojama nemažai.

Kalvotų, ežeringų, miškais apaugusių Aukštadvario apylinkių romantiškumą paryškina ne vienas piliakalnis, senas medis, žymėtas akmuo, pilkapiai. Seni Aukštadvario piliakalniai. Lavariškių Škilietų, Žuklijų ir kiti piliakalniai taip pat keri savo grožiu ir paslaptingumu. Netoli Nikronių stūkso miške akmuo su ženklais ir nesuprantamomis raidėmis.

Šiandieną Aukštadvaryje yra žemės ūkio technikumas, sanatorija, elektrinė ir t. t. Kuriasi poilsio namai, vasaros stovyklos. Sekmadieniais paežerės susilaukia vis daugiau svečių, daugelis apsistoja vasaroti. Nėra abejonės, kad palaipsniui šios apylinkės taps labai mėgstama vilniečių ir kauniečių poilsio ir sporto vieta.

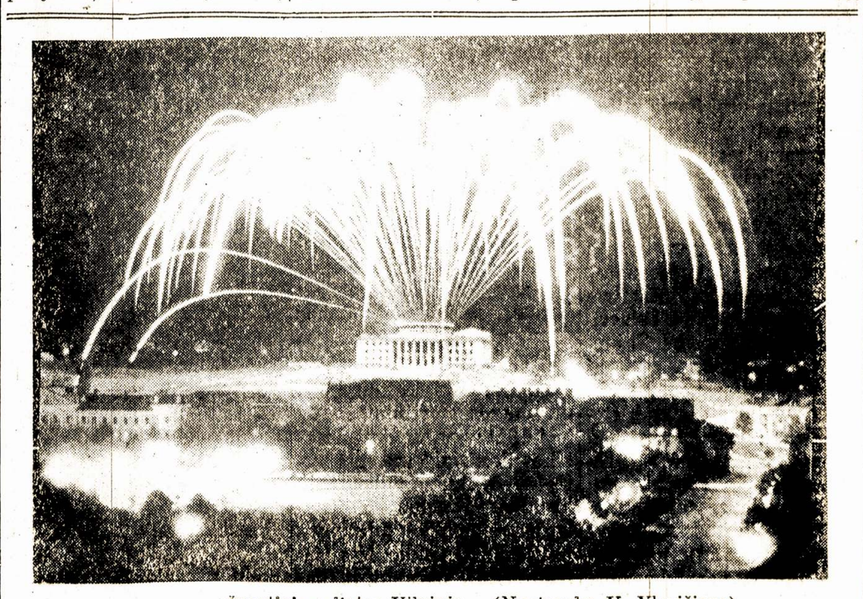

Šventinis saliutas Vilniuje. (Nuotrauka V. Ylevičiaus)

TSRS ginkluoja Iraną

Teheranas. — Irano ir Tarybų Sąjungos atstovai pasirašė sutartį, kuri Iranui suteiks apie 100 milijonų rublių vertės visokiausių Iranui reikalingų ginklų.

Toji sutartis labai nustebino Amerikos vyriausybę, kurios pastangomis buvo sukurta militarinė Central Treaty organizacija, nukreipta prieš Tarybų Sąjungą. Tos organizacijos nariais yra Anglija, Pakistanas, Turkija ir Iranas.

Iranas yra Tarybų Sąjungos kaimynas, turintis apie 23 milijonus gyventojų. Šiuo metu tarp Tarybų Sąjungos ir Iranao santykiai — draugiški, o tai Amerikai labai nepatinka.

ŠAPALAS

Lotyniškas mokslinis šios žuvies pavadinimas **Leuciscus cepholus** L. Tai puiki, tiesiog nuostabi žuvis, iš kitų žuvų šapalas išsiskiria savo narsumu. Gal tik upėtakis, šlakis ir kiršlys gali su juo varžytis savo drąsa ir atkaklumu. Bet tai karališkosios žuvų šeimos atstovai. O šapalas priklauso gausiai (bene gausiausiai Lietuvoje), bet gana ramiai karpinių žuvų (**Cyprindae**) šeimai.

Šapalo seserys — kuojos, raudės ir aukšlės, o broliai — karosai, lynai, karšiai, gružliai ir daug kitų.

Ko tik nepuola šis mūsų upių ir kai kurių ežerų gražuolis! Su kuo tik į kautynes neįsivelia! Per tą narsumą, per tą godumą jis ir sprandą dažnai nusisuka.

Pažindami neramų šapalo gyvenimo būdą, žvejai išmoko įvairius žabangus jam paspęsti. Šapalas gaudomas visokiausiais būdais, visom meškerėm: ir paprasta plūdine, ir museline, dugnine ir palaidyne, ir spiningu, net žiemine meškerėle. Ir avižėle. Vadinasi, kiekvieno profilio žvejys — mirtinas šapalo priešas.

Šapalas godus įvairiam masalui, bet didžiausias jo skanėstas--karkvabalis. Užnėręs karkvabalį ant kabliuko, žvejys paleidžia jį plaukti pasroviui, o pats, pasislėpęs už medžio ar krūmo, laukia smūgio. Ilgai laukti netenka. Tik capt, ir karkvabalis dingsta vandenyje. Šiuo metu žvejys turi parodyti didžiausią meistriškumą — moka mai pakirsti. Negalima per anksti pakirsti, kol dar žuvis kaip reikiant nesugriebė aukos. Ir delsti negalima.

Šapalas, kaip jokia kita žuvis, labai greitai pajunta apgaulę ir išspiauna masalą. Ir laiku, ir gerai pakirtęs, dar nesi tikras, kad šapalą jau turi rankoje. Jis narsiai kovoja, mėtydamasis į šalis, šokdamas iš vandens. Ir nepavargsta tol, kol atsiduria krepšyje. Kiek žvejams meškerių jis sutraukė, kiek džiaugsmo nusinešė!

Įdomu šapalus gaudyti muselinėmis meškerėmis, o taip pat spitningu, vartojant nedideles šviesias bliges.

Šapalai gyvena daugelyje upių, ypač tose, kur švarus vanduo ir žvaigždėtas dugnas. Jų sugaunama ir kai kuriuose pratekančiuose ežeruose. Šapalų žūklė pradedama pavasarį, nuslūgus ir praskaidrėjus vandenims. Tačiau ji trunka neilgai, nes tuojau pat, gegužės mėnesį, šapalai neršia. Patelės pažeria iki šimto tūkstančių ir net daugiau ikrelių.

Po vestuvinės puotos, kai šiltais vakarais prasideda karkvabalių koncertai, šapalai išeina į didžiąją medžioklę. Ir tada jie puola kiekvieną silpnesnę būtybę. Tų dienų laukia žvejys, kai šventės. Juo labiau, kad ši šventė ne tokia ilga: po neršto šapalai gerai kimba tik dvi savaites.

Užauga ši narsi žuvis gana didelė — iki 4-5 kilogramų. Žvejai giriasi, kad yra sugavę dar didesnių. Vis dėlto dažniausi laimikiai žvejo krepšyje — nuo pusės iki dviejų kilogramų šapalai. Bet ir dėl jų verta praleisti rytus ir vakarus prie sraunių upių, kur gyvena šios žuvys.

K—ius

MIAMI, FLA.

Kultūrinė veikla gražiai vyksta

Šiuo metu kultūrinė ir meninė veikla Miamyje pagyvėjo. Mes dėkingi, kad draugas Taraška iš savo ilgo maršrūto neišbraukė Miamio ir St. Petersburgo. Vasario 9-tą filmų popietė sėkmingai įvykinta. O tą savaitę įvyko net trys sueigos.

Draugas Taraška tinkamai sveikino miamiečių veiklą, trmpoje kalboje nušvietė LDS veiklą, kurios reikalu savo maršrute jis daugiausia rūpinosi. Ir nuostabu, kad dar jauna savišalpos ir apdraudos organizacija jau savo fonduose turi pusantro miliono kapitalo. Kalbėtojas ypač ragino jaunus lietuvius įstoti ir veikti LDS organizacijose.

Paties Taraškos gamintas filmas parodė Kalifornijos studentų, inteligentų ir žmonių demonstraciją prieš karą Vietname, už taikos išlaikymą. Priedui, Taraška parodė mus pačius. Sekmadienį jis tik su kamera pavaikštinėjo aplink LSK salę, o ketvirtadienį jau parodė, ką mes ten veikėme.

Pagrindinis filmas buvo iš Lietuvos—kronikos formoj. Aiškus ir suprantamas. Žinoma, žiūrovai norėtų daugiau girdėti ir matyti 1965 metų dainų šventę, jaunimo veiklą ir kitas Lietuvos gyvenimo pakilas. Taraška mums prižadėjo kitu apsilankymu tai parodyti.

Sekantis LLD kuopos ir Aido choro iškilus parengimas įvyks vasario 22 dieną. Tame koncerte dalyvaus dainos artistė Birūta Ramoškaitė. Apie Ramoškaitę netenka nieko pridėti — šią solistę žino visi Amerikos lietuviai. Vasario 22 — pietūs 12:30 val., koncertas 3 valandą popiet.

LSK veikla gražiai vyksta

Kai "nortuose" užeina vėtros, šalčiai ir sniegai, tai mes džiaugiamės iš jų nelaimių. Čia gražu, šilta ir svetelių turime daugiau. Pereito sekmadienio pokyjyje, rodos, turėjome daugiausia savų ir svečių, kad gaspadinės net maisto pritrūko. Dar gražiau, kad mūsų viešnios atvyksta ir su "ragaišiais" — dovanomis. Mūsų darbščioji Marytė Koch, svečių sutikimo darbuotoja, priduoda reporteriui sąrasą vietinių ir viešnių, kurios LSK apdovanoja. Štai jos: V. Prokopus, taip pat Mrs. Rudaitis, Mrs. Birštonienė ir Mrs. Krupp. Jų dovanos dažnai būna graždarbiai ar tiesioginis koks naudingas materiolas. Klubas donatorėms labai dėkingas.

Jei skaitysime svečius ir viešnias pagal miestus ir valstijas, tai bus sekamai: Iš Kanados pereitą sekmadienį sutikome Mary Smetoną, Mr. ir Mrs. Pempes ir Vaitekūnus.

Conn. valstija irgi jau čia atstovaujama—Mr. ir Mrs. Mateliūnai, Mrs. Vaičaitis ir Mrs. Eglavičienė jau čia šildosi. O iš Pensilvanijos net penkių asmenų Virbickų šeima yra čia. Iš Michigan valstijos sutikome Mr. ir Mrs. Likus ir V. Kuovalį. Iš šaltosios Massachusets mus aplankė choristė ir veikėja Elenėlė Žilinskienė, bet ji sykiu su Taraška pabėgo į St. Petersburgą.

Iš Brooklyno dar atskrido tik Mrs. Adelė Petraitienė. Chikaga dar irgi neskaitlingai Miamyje atstovaujama. Gal kai kurių vardus dar neteko pagauti. Laikraščių vajininkė ir darbuotoja Smalstienė jau čia nuolatinė žiemavotoja ir vis kaip ką dovanoja. Velionio Naudžiaus žmona yra Miamyje ir gana gražiai nusiteikus.

Žinoma, tai tik dalis svečių ir viešnių, kurie vieši Miamyje ir lanko Lietuvių Socialio Klubo sekmadienių sueigas. O pietūs dabar gana linksmai praeina, nes kas sekmadienis yra orkestras, kuris groja visokius suktinius ir polkutes.

Gerą draugę atsisveikinome

Vasario 13-ta buvo vėsi ir nelabai maloni diena. O tai supuolė ir su nuotaika, nes mes paskutinį kartą atsisveikinome su Elenute Martin. Elena Martin prieš kiek metų buvo veikli pažangiam judėjime. Pastaruoju laiku jos sveikata labai sušlubavo. Jos santaupas, kas liko, pagrobė svetimi. Tad ir laidotuvės buvo liūdnos.

Ramstis

Laivakrovių arbitratorius Turkus įsakė lokalui 824 ir samdytojams derėtis.

Brockton, Mass.

Ateina pirmas pavasario parengimas

Montello Vyrų Dailės grupė rengia "April Fool" parę. Įvyks šeštadienį, balandžio 7 val. Įėjimas tik 50 centų, su dovanomis. Tą vakarą vienas grupės narys atžymės savo gimtadienį, tik tada sužinosite kas jis yra.

Mirė lietuviai

May Leland (Wollow), apie 50 m. amžiaus, Wallavičienės duktė, mirė vasario pirmą. Gyveno 143 Ames St., Montello.

Frank Auksutis (Golden) 92 m. amžiaus, mirė vasario 2-ą. Buvo pavienis. Per keletą metų ji karšino M. Klimavičienė. Paėjo iš Lekečių parap., Šakių rajono.

Joseph P. Noreika būdamas Bostone teatre netikėtai ten mirė vasario 4-ą, sulaukęs 75 m. Priklausė prie Šv. Roko draugystės ir Lietuvių piliečių klubo. Paliko žmoną Evą, Axtone dukterį Beatrice ir du anūkus.

Anna Stankus, mirtinai automobilio užgauta, mirė vasario 7 d. Paliko sūnų Anthonų, gyv. Middleboro, Mass., dukterį Adelę ir jos vyrą John Ignotowicz, Brocktone.

George Shimaitis

Elizabeth, N. J.

Šiomis dienomis pasidavė į ligoninę Mylda Žukas. Jai darys operaciją ant kojos pirštų.

Ji randasi Alexian Brothers Hospital, Elizabeth, N. J. Ji mano ten būti tik keletą dienų, paskiau gydysis namie.

Draugai, norėdami pasiųsti užuojautos atviruitę ar laiškelį, pasiųskite į namus adresu:

Mylda Zukas, 184 Elmora Ave., Elizabeth, N. J.

Linkiu, kad draugė greitai pasveiktų, kad galėtų dalyvauti vėl su visais.

B. M.

BINGHAMTON, N. Y.

Iš LDS 6 kp. susirinkimo

Vasario 5 d., Sokol salėje, įvyko šių metų pirmas LDS 6 kuopos susirinkimas. Gausiai narių dalyvavo ir visi rūpestingai mokėjosi duokles. Kuopos pirmininkas P. Mainionis atidarė susirinkimą ir iškvietė šių metų pirmininkę H. Žukienę užimti vietą, ir ji vedė tvarką.

Kuopos valdyba pateikė raportus iš pereitų metų veiklos: duoklių į centrą kuopa pasiuntė $2,487.14; trims ligoniams pašalpomis centras išmokėjo $434.20. Mirė du nariai: George Savickas ir Mikolas Simniškis, jų pomirtinėms centras išmokėjo $608.41. Kartu iš centro gauta $1,042.61. Mūsų 6 kuopa centrui sumokėjo $1,444.53 daugiau, negu iš jo gavo. 1966 metais kuopos iždė buvo $168.23. Išmokėta algomis ir salės išlaida $146.43. Su sausio pradžia 1967 metų kuopos iždė pinigų yra $21.80.

Prie šio raporto dar tenka pridėti ir tą, kad mūsų kuopa buvo pasiuntusi dvi delegates — M. Lynn ir A. Žemaitienę—dalyvauti LDS 17-me Seime 1966 metais Chicago, Ill. Ir per O. Wellus ir M. Lynn buvo įrašyti 7 nauji nariai į LDS 6 kuopą.

Čia irgi tenka priminti, kad gruodžio 9 d. kalbėjo A. Taraška LDS reikalais ir rodė gražius filmus iš Tarybų Lietuvos, o gruodžio 17 d. buvo suruošta vakarienė, kur J. Grybas irgi rodė filmas iš Tarybų Lietuvos. Abu vakarai gerai pavyko. Nors ir buvo apie tai pirmiau rašyta, tačiau čia priminiau kaip įvykius iš pereitų metų mūsų kuopos veiklos.

Finansų sekretorė pranešė, kad ilgai sirgę I. Vėžys ir P. Jasilionienė pasveiko ir atsisakė nuo tolimesnės pašalpos, ir abu jie dalyvavo šiame susirinkime. Buvo malonu juos matyti išgijusius. Ir tuo pačiu kartu priminė, kad dabar yra užsimaldavę pašalpai: A. Marcuska, besigydąs Wilson Memorial Hospitalyj, ir Richard G. Neal, besigydąs Lourdes Hospitalyj; jie abu pergyveno operacijas. O ilgalaikiai ligoniai A. Navalinskas ir A. Judikaitis dar vis gydosi. A. Navalinskas Wilson Memorial ligoninėj, o Judikaitis namie. Linkiu visiems ligoniams sėkmingai pasveikti.

Mariutė Lynn pateikė smulkmeniską raportą iš gruodžio 17 d. vakarienės ir filmų vakaro, kur J. Grybas rodė Tarybų Lietuvos filmus. Dalinas aprašymas jau buvo mūsų spaudoje. Čia tenka priminti talkininkus kuopos iždui pakelti. Įžangos bilietus platino A. Kampan, M. Kazlauskienė, A. Žemaitienė, M. Lynn, F. Mainionis, A. Maldaikienė, S. Dainys, O. Kireilienė, H. Pagiegalienė, J. Vaicekauskas, K. Staniulis, O. Wellus, A. Mačiukienė, H. Žukienė. Dosnių ir smulkesnių piniginių dovanų suteikė V. Kapičiauskienė, P. Jasilionienė, M. Lynn, O. Wellus, K. Miceli, A. Baka (Mikolojūnaitė), J. M. Kaminsky. S. Dainys dovanojo hamę.

Užmokėjus filmininko kelionę, salę, maistą, pelno liko $103.73. Komisijos raportas priimtas su pagyrimu. Visi buvo linksmi, kad vakaras gerai pavyko. Žiūrėsime į ateitį, kad ir vėl suruoštume panašaus pobūdžio vakarą.

Pradžioje šių metų mūsų 6 kuopa turėjo ir liūdnų momentų. Sausio 7 d. mirė Frank Žeboris, o vasario 6 d.—Juozas Strole. Tai didelis smūgis mūsų kuopai netekus šių narių. Teko girdėti, kad šio mėnesio 8 d. K. Vaicekauskienę išvežė ligoninėn, kurion — neteko sužinoti. Sakė, kad turės operaciją. Linkiu Jums, drauge, viską sėkmingai pergyventi ir sveikai sugrįžti namo.

Trumpu laiku netekimas dviejų narių verčia mus rimtai susirūpinti, kad užpildytume jų vietas naujais.

Sekantis LDS 6 kuopos susirinkimas įvyks kovo 5 d., Sokol salėje, 226 Clinton St. Pradžia 2 val. po pietų. Visi nariai prašomi dalyvauti.

O. Wellus.

Maskva. — Minint 50 metų revoliucijos sukaktį, gaminamas televizijai filmas iš John Reedo knygos "10 dienų ką supurtė pasaulį," kurioje Reedas dramatiškai nupiešė revoliucijos eigą.

St. Petersburg, Fla.

Apie filmus ir sukaktį

Vasario 10 d. čionai lankėsi drg. A. Taraška su filmais iš Lietuvos ir kitais filmų pamatyti, jais pasigrožeti zmonių prisirinko pilnutėlė salė, visi atidžiai filmus tėmijo. Taraška trumpai dar pakalbėjo apie Lietuvių Darbininkų Susivienijimą, suminėdamas jo stovį, kaip finansiniai labai stiprus. Apsidraudusiems ligos nelaimeje pašalpa išmokama su pridėčkais, net mokėdami mokesčius nariai dabar gauna dividendus. Visos kitos apsidraudimo organizacijos to padaryti negali ir nemoka ekstra pašalpos mokesčių savo nariams.

Karštai ragino susirinkusius įrašyti į LDS jaunesniąją kartą, savo anūkus ir proanūkius. Kadangi ateivija sensta ir nyksta, aišku, LDS paliks jaunajai kartai, jai paliks ir visas jo sutaupytas turtas, kurio sutaupyta nemenkai.

Ant rytojaus įvyko Dainos mylėtojų grupės dvejų metų sukakties minėjimas. Jie per tuos dvejus metus uoliai darbavosi meno srityje dainuodami liaudiškas daineles, linksmindami savo draugus ir geradėjus, žadindami prie gyvesnės darbuotės už dirbančiosios liaudies gyvenimo gerinimą, ypač pensininkai už didesnę pensiją, kad galėtų žmoniškai pragyventi.

Į sukakties pokylį publikos susirinko daug, daug buvo ir svečių iš toliau. Programa Dainos mylėtojų vadovės Adelės Pakalniškienės buvo sutaisyta įvairi, pirma tokia. Paliksiu, gal kas plačiau apie programą parašys.

Šie svečiai iškviesti tartį žodį: Iš Clevelando, O., J. Žebrys sveikino čia vedamą kultūrinį darbą. Helena Žilinskienė iš Worcester, Mass., ir A. Taraška iš Kalifornijos taip pat pridėjo po žodelį apie šio miesto pažangiečių darbuotę. Užbaigoje J. P. Millieris karštai kalbėjo apie meninę veiklą.

Dabar visos pastangos dedamos, kad banketas ir koncertas vasario 25 dieną būtų vienas iš didžiausių ir linksmiausių. Ne kartą minėta, kad čia dainuos čikagietė Gerry Mikužis ir vietos Dainos mylėtojai, vadovaujant Adelei Pakalniškienei. Aišku, vėl turėsime daug svečių iš arti ir toli.

Vikutis

Geležinkeliečių savaitraštis **"Labor"** praneša, kad šešios geležinkeliečių unijos įteikė per valdinę įstaigą reikalavimus padidinti jiems algas. Tai paliečia 150,000 darbininkų.

Help Wanted Female

NURSES

Registered, LPN's or nurses aides. Top salary to right person. Call 345-5853. OCEANVIEW NURSING HOME, 301 Atlantic Ave., Atlantic City, N. J. (4-13)

HOUSEKEEPER. Responsible. Take complete charge. Some plain cooking, care of three children. Live in, own room and bath. 1½ days off, good salary. References. WA 2-2247. (12-15)

Washington, D. C.

Cold and Hot Kitchen Woman. Experienced. German, Hungarian or Polish nationality necessary. Apply in person on Tues. or Thurs. between 2 and 5 P.M. BAVARIAN RESTAURANT, 727 11th St., N. W., Washington, D. C. (11-14)

Pets for Sale

IRISH SETTERS, AKC and FDSB registered. Puppies. Adult dogs. Champion Stud Service. KILLESHANDRA KENNELS, Ha-Penny Farm, RD 1, Hampton, N. J. 08827. 201-735-5840. (11-13)

PRANEŠIMAI

CHESTER, PA.

Praėjusis ALDLD 6-tos Apskrities metinis suvažiavimas nutarė surengti kokį nors parengimą ateinantį pavasarį. Taigi, Apskrities valdyba pasitarė ir parendavojo klubo svetainę, 339 E. 4th St., Chester, Pa., balandžio 16 dienai ir vykins parengimą. Koks bus parengimas, prašome tėmyti spaudoje pranešime, kai nusitarsime ką rengti.

Apylinkės draugijų prašome tą dieną nieko nerengti, ir kviečiame dalyvauti mūsų parengime. Turėsime puikų užbaigimą žiemos.

ALDLD 6-osios Apskr. rengimo komitetas

WORCESTER, MASS.

Pagaliau mandrioji žiemutė savo galybę pademonstravo ir mūsų apylinkėje. Užklojo sniegu, paspaudė šalčiu. Žmonės užuot eiti į parengimus, šalčio pabūgę, pasilieka šiltuose namuose, o gyvenimo ratą sukti palieka drąsuoliams, prie kurių priklauso ir mūsų sekmadienių pietų rengėjos. Jos ruošia pietus. Todėl mes kviečiame visus atsilankyti ant pietų šį sekmadienį, vasario 19 d., 1-mą valandą, 29 Endicott St.

Rengėjos

Paieškojimas

Ieškau savo seserų Genovaitės ir Valerijos Miliūtės. Gimusios Alytaus apskr., Merkinės valsč., Gudakiemio kaime. Mūsų tėvų vardai buvo: Martynas Milius ir Skolestina Miliuvienė. Nuo 1926 m. negaunu laiškų nuo seserų. Genovaitė ištekėjo už Markelio Petro, Valerija už Vinco Mečešio. Genovaitė turėjo sūnų Edvardą ir dukterį Aldoną. Valerija turėjo sūnų Jonuką. Genovaitė gyveno Rockville mieste, o Valerija New Britain.

Žinantieji apie mano seseris ar jų šeimas, prašau pranešti man, iš anksto tariu ačiū. Alzbieta Jovaišienė (Miliūtė), Vilniaus miestas, Kėdainių g., 8/4—15, Lithuania, USSR. (13-14)

Rokiškis. — Malūnus ir granuliatorius žolės miltų agregatams gaminti pradėjo Rokiškio žemės ūkio mašinų gamykla.

Salina, Pa.—Jamison Coal Co. kasykloje ištikusi eksplozija smarkiai apdegino 6 angliaksius.

ST. PETERSBURG, FLA.

Koncertas, Pietūs, Šokiai

Vasario 25-tą dieną

Pietūs 12 val., po to—Koncertas

LAIŠKANEŠIŲ SALĖJE

314—15th Ave., So.

Bus žavėjantis koncertas su labai įspūdinga programa. Dainuos iš Čikagos **GERRY MIKUŽIS** ir vietos DAILĖS MYLĖTOJAI, vadovybėj **Adelės Pakalniškienės.**

Kviečiame visus dalyvauti, išklausyti šio koncerto

—Kviečia LLD 45 kuopa

MIAMI, FLORIDA

Gražiausias Šio Sezono

KkoNCERTAS

B. RAMOŠKAITĖ

Trečiadienį,

Vasario 22 d.

Lietuvių Socialio Klubo Salėje

2610 N. W. 119th St.

Pietūs 12:30 val. dieną

Koncertas 3 valandą

* * * *

PROGRAMOJE DALYVAUJA:

AIDO CHORAS, vadovybėje **B. Nekrašo.**

BIRUTA RAMOŠKAITĖ, visoje šalyje išgarsėjus solistė.

S. VAINEIKIS, solistas.

MAE GABRĖNIENĖ, solistė.

ELENA MIKITIENĖ, solistė.

Taip pat bus daugiau dainos artistų programoje. Tikimės, kad šiame koncerte dalyvaus įžymių svečių.

Visi kviečiami dalyvauti.

—Rengėjai— **Aido Choras** ir **LLD kuopa.**

Anglų-Lietuvių Kalbų

ŽODYNAS

Išleistas 1961 metais Lietuvoje

Angliški žodžiai lietuviškai išdėstomi bei išaiškinami

511 Puslapių — Kaina $3.50

Gaunamas "Laisvės" knygyne

Užsisakydami kartu prisiųskite ir mokestį. Pinigų perlaidas (money orderius) ar čekius rašykite:

"LAISVĖ"

102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y., 11417

"Gimtasis Kraštas"

Naujas lietuvių kalboj laikraštis

Leidėjai: **Kultūrinių Ryšių su Užsienio Lietuviais Komitetas, Vilniuje.**

Laikraštis išeina du kartu į sav. Prenumerata pusei metų —$1.00.

Siųskite užsakymą ir mokestį **dabar, bet ne vėliau 1 d. gegužės. 1967 m.**

Galite rašyti lietuviškai.

Imported Publications & Products

1 Union Sq., Rm. 611

N. Y. C. 10003

'Laisvės' Bendrovės Suvažiavimo Sveikinimai

Detroit, Mich.

Mes, detroitiečiai, sveikiname jus labai gerbiami "Laisvės" Bendrovės suvažiavimo dalyviai!

Linkime Jums visiems tvirtos sveikatos ir ištvermės jūsų labai naudingam darbui už liaudies reikalus ir taiką pasaulyje! Seka vardai aukotojų. Draugiškai, **Pr. Jočionis.** (Čia randate čekį sumoje $58).

Moterų Pažangos Klubas	$20.00
X.	10.00
Anna Daukienė	5.00
P. ir E. Jočionis	5.00
D. ir J. Bogush	2.00
J. ir S. Nauseda	2.00
B. Klimienė	2.00

Po $1: C. M., J. Bubliauskas, E. Laibanienė, J. Karalius, V. Z., J. Valiukas, A. ir O. Dokus, K. Nausėda, R. Steponkevičienė, J. Užuneris, J. ir K. Lakomskis, U. Kasparkienė.

— — — — — —

St. Petersburg, Fla.

Mes, saintpeterburgiečiai, "Laisvės" skaitytojai ir patriotai, sveikiname "Laisvės" dalininkų suvažiavimą. Sveikiname gerbiamą "Laisvės" personalą, bendradarbius, darbuotojus ir rėmėjus. O, kad žodžiai nebūtų tušti, čia įdedam perlaidą $120, kurią skiriame "Laisvės" reikalams.

Linkime, kad jūs, gerbiami dalininkai, rimtai ir šaltai svarstytumėt nūdienius svarbius klausimus, liečiančius darbininkų klasės reikalus. Mes sutinkame su dabartine "Laisvės" politine kryptimi, su jos turiniu ir gera proporcija raštų ir korespondencijų iš abelnos Amerikos lietuvių veiklos, taipgi moksliškų bei kultūriškų raštų iš mūsų Tėvynės Lietuvos.

Tegul gyvuoja mūsų spauda išeivijoje; tegul gyvuoja "Laisvė", jos personalas, bendradarbiai ir rėmėjai; tegul gyvuoja taika pasaulyje.

Pasirašo: St. Petersburg, Fla., "Laisvės" skaitytojai ir patriotai, per "Laisvės" vajininką **V. Vilkauską.**

Aukojo:

Rožytė ir Joe Užusenis	$10.00
Clara Stasiulis	10.00
Kaziunė Pakšienė	10.00
N. ir F. Pakalniškiai	10.00
J. P. Miller	5.00
Wm. Stakėnas	5.00
Mary V. Vilkauskas	5.00
V. Žilaitis	5.00
R. Zaluba	5.00
F. Kalanta	5.00
Vincent Smuidin	5.00
Josie Vasiliauskienė	5.00
John Wallins (Anna Maria)	5.00
F. ir M. Lideikiai	4.00
John Wilkelis	3.00
Joe Semėnas	3.00
Elizabeth Ecenia	3.00
John A. Stukas	2.00
Ardella Yutis	2.00
A. Kavaliauskas	2.00
John Žilinskas	2.00
M. Gružinskienė	2.00
P. Ona Klimas	2.00

Po $1: J. Sholunas, V. J. Valley, E. Prapest, A. Sholunas, A. Jocis, Stanley Wolf , J. P. Stančikas, Joseph White, F. Mockapetris, Mary Sutkienė.

— — — — — —

Jensen Beach, Fla.

Gerbiamieji! Sveikiname visą "Laisvės" štabą ir suvažiavimo dalyvius. Linkime visiems geros sveikatos ir sekmės darbe. Čia randate mūsų dovaną $6. Draugiškai, **Vincas ir Konstancija Karlonai.**

— — — — — —

Baltimore, Md.

LLD 25 kuopa sveikina "Laisvės" dalininkų suvažiavimą. Linki sekmės jūsų darbuose laikraščio naudai. Čia randate čekį sumoje $10. Draugiškai, P. Paserskis, kuopos sekretorius.

— — — — — —

Ozone Park, N. Y.

"Laisvės" šėrininkų suvažiavimo dalyviams: Brangūs draugai! **Niujorko Lietuvių Moterų klubo** susirinkime, laikytame sausio 18 d., išrinkome atstovę, Oną Walmusienę, į "Laisvės" šėrininkų suvažiavimą, kuris įvyks vasario 19 d., ir paskyrėme auką "Laisvei" $50.

Mums patinka laikraščio vedama politika, taipgi patinka ir parinkimas įvairių straipsnių bei žinių.

Lai gyvuoja "Laisvė", jos kolektyvas ir skaitytojai dar ilgai... ilgai... Ieva Mizarienė, pirmininkė N. L. M. Klubo.

— — — — — —

Bridgeport, Conn.

Trys "Laisvės" skaitytojai pasitarė apie "Laisvės" B-vės dalininkų suvažiavimą ir banketą. Pasirodo, kad nei vienas iš mūs negalės dalyvauti. Nutarėm pasveikinti suvažiavimą su auka. **Alfonsas Švegžda, $10; J.** ir **M. Strižauskai, $10.** Linkime suvažiavimui daug sekmės, ir padarykite gerų nutarimų.

Draugiškai, J. Strižauskas.

— — — — — —

Hartford, Conn.

L. Žemaitienė prisiuntė $51 nuo hartfordiečių ir iš apylinkės. Sveikina "Laisvės" Bendrovės dalininkų suvažiavimą sekamai:

Charles August (Rockville)	$8.00
M. ir J. Lukštai	5.00
O. Giraitienė	5.00
L. J. Žemaičiai	5.00
A. Visockienė	5.00
L. Butkevičienė	5.00
A. Visockienė	5,00
M. Nikžentaitienė	5.00
V. ir G. Kazlau	3.00
M. Barnett	2.00
A. Latven	2.00
C. Arrison	1.00

— — — — — —

Easton, Pa.

Sveikinu visus suvažiavimo dalyvius. Linkiu daug sekmės. "Laisvė" yra mano geriausias darbininkų laikraštis. Džiaugiuosi, kad galiu prisidėt su auka. "Laisvė" nustatė man gaires, ir yra darbininkų užtarėja. Čia rasite **$76,** tai bus vienas doleris už mano gimimo metus. Esu 76 metų amžiaus. Likite sveiki, draugai! Draugiškai, **P. Švelnikas.**

— — — — — —

San Francisco, Calif.

Sveikiname "Laisvės" dalininkų suvažiavima, linkėdami pravesti naudingus tarimus, kad mūsų "Laisvė" tvirtai ir ilgai dar gyvuotų. Su linkėjimais siunčiame ir auką $25. **LLD 153 kp. vardu.** Draugiškai, J. Ginaitis, kuopos iždininkas.

— — — — — —

St. Petersburg, Fla.

LLD 45 kuopa, varde 160 savo narių, mėnesiniame susirinkime nutarė sveikint "Laisvės" dalininkų suvažiavima, kuris įvyks vasario 19 d. Prisidedant **$200,** idant šis svarbus suvažiavimas pravestų daug gerų tarimų, kad mūsų mylima "Laisvė" dar geriau galėtų gyvuoti, skleidžiant šviesą ir tiesą tarpe darbo žmonių. Taipgi, kad būtų taika visame pasaulyje, kad nebūtų tų pražutingų karų.

Lai gyvuoja "Laisvė"! Širdingiausi sveikinimai šio suvažiavimo dalyviams ir visam "Laisvės" personalui. J. Greblikas, nutarimų raštininkas.

— — — — — —

Nuo kitų gauta sekamai:

LDS 13 kp., Ozone Park, N. Y.	$10.00
C. K. Urban, Hudson, Mass.	10.00
M. Klimas, Ramsey, N. J.	10.00
J. Sakalauskas, Brooklyn, N. Y.	6.00
Ona Silks, Rocky Hill, Conn.	5.00
Anna Juknavičienė, Carroltown, Pa.	2.00

Po $1: Rose Sholis, Girardville, Pa., ir M. Račila, Dover-Foxcroft, Me.; B. Pivoriūnienė, Philadelphia, Pa.

— — — — — —

Didelis ačiū viršminėtiems už jų sveikinimus. Vėliau bus daugiau pranešta.

"Laisvės" Administracija

MOKYKLOMS DARYS STIPRIUS LANGUS

New Yorke praėjusiais metais mokykloms išmušta 200 tūkstančių langų. Mokykloms pastatų įstaigos viršininkas Hull siūlo dėti pastiprinto stiklo langus, kad tūlą laiką "atlaikytų akmenų smūgius."

Pastiprinti stiklai kainuosią apie $3,000 daugiau per mokyklą, bet, sako jis, įdėjimas vietoje išmuštosios naują šybą kainuoja po apie $5.

LAI JIE RENGIASI KAIP PATINKA

Queens kolegijos viršininkai vasario 13 d. atšaukė 1960 metais buvusią įvestą taisyklę reguliuoti studentų aprangą. Buvo manoma atpratinti mergaites nuo visokių kelnių ir bendrai neigti prašmatnybes, kurias mokyklos viršenybė paskaitytų netinkamomis.

Dėl ko atšaukė. Viršenybė sako, jog studentai subrendo, nesivaikys kvailybės. O kiti kalba, jog artėjant pavasariui galėtų vėl pasireikšti studentų protestai prieš varžymą.

ABORCIJŲ BILIAUS RĖMĖJĄ BAUDŽIĄ

New Yorko valstijos seimelio viršininkas (spykeris) Anthony J. Travia pašalino Albert H. Blumenthal, reformų demokrata, iš Demokratams patarėjų komiteto pirmininko posto.

Menama, kad tuo jis baudžiamas už liberališkas pažiūras, už rėmimą liberališkesniųjų bilių. Tarp tų yra liberalizavimas aborcijų įstatymo ir reikalavimas uždrausti priminėjimą pasikalbėjimų telefonu.

Lincolno diena šiemet minėta vasario 13, pirmadienį, kadangi 12-oji pripuolė sekmadienį. Daugelis fabrikų nedirbo, nes unijos yra išsiderėjusios tą dieną nedirbti. Uždaryti buvo bankai, mokyklos, valdžios įstaigos, išskyrus paštą.

Gubernatorius Rockefelleris siūlo reikalauti, kad motoristas sumokėtų bent 10 procentų metinio už apdraudą mokesčio pirm davimo jam certifikato. Menama, kad tai padėtų mažinti automobilių nelaimes.

Iš LDS 13 kuopos susirinkimo

Susirinkimas įvyko vasario 1 d. Nedaug narių dalyvavo.

Kuopos valdyba raportavo, kad kuopoje viskas tvarkoje, nariai gerai savo mokesčius moka.

Prakalbų ir filmų komisija raportavo, kad A. Taraškos prakalbos ir filmai sausio 29 d. labai gerai pavyko, publikos buvo pilnutė salė. Kadangi įėjimas buvo nemokamas ir kolektos nebuvo, tai visos trys kuopos, kurios rengė šį parengimą, susimokės išlaidas proporcionaliai.

Kuopa dabar turi vieną ligonį, A. Lašienė savo namuose smarkiai apsideginо ir dabar gydosi po daktaro priežiūra. M. Grigo pašalpa išsibaigė. Jis dabar gyvena Hartford, Conn.

Kuopos pirmininkė M. Jakštienė paruošė vaišes, tai po susirinkimo visi dalyviai buvo pavaišinti kavute ir pyragu.

Sekamas LDS 13 kuopos susirinkimas įvyks trečiadienį, kovo 1, "Laisvės" salėje, Ozone Parke. Visi nariai kviečiami dalyvauti. Taipgi primintina tiems, kurie nepasimokėjo savo mokesčių, kad tai bus trečias šių metų mėnuo, tai svarbu visiems mokesčius pasimokėti.

13 kp. narys

Motiejus Klimas---po antros operacijos

Prieš keletą savaičių buvo rašyta, kad drg. Motiejus Klimas (Ramsey, N. J.) vėl išvyko į Bostono ligoninę — patikrinti savo klubo operaciją.

Pirmadienį gavome jo laišką jau iš namų. Rašo, kad klubo operacija pilnai pavykusi. Bet šį kartą jam buvo padaryta rimta operacija ant kito dalyko. Jis rašo, kad ir ši išėjo labai gerai. Jaučiasi linksmas.

Laiške radome ir $10 čekį "L" suvažiavimui pasveikinti.

Linkime, kad nuo dabar visos ligos nuo jo šalintųsi! V.

SVARSTYS ĮSTATYMO KONSTITUCINGUMĄ

Aukščiausiasis Jungtinių Valstijų teismas sutiko svarstyti New Yorko valstijos įstatymą, kuris draudžia skleisti politinę literatūrą, kurioje nėra aiškiai pažymėtas jos leidėjas. Ji daugiausia liečia rinkimines kampanijas.

SIŪLO PALIKIMŲ TEISMO REFORMAS

Per laikus New Yorke girdisi skundų, kad palikimų bylos perdaug užsiguli pas teisėją, kad perdaug priskiriama visokiu "globėjų" ir advokatų. Visa tai daug kainuoja. Dažnai palikuoniui iš palikimo beliека tik garbė, kad jis bylą laimėjo, o palikimą išsekino, išsidalino kiti.

Dabar du asemblymanai įteikė valstijos seimeliui pasiūlymus nestatyti specialių turto globėjų; įvesti peržiūrą per aukštų mokesčių; viešai skelbti visus teisėjo paskirstymus ir jiems mokesčius; reikalauti, kad advokatai ir globėjai pateiktų gautų mokesčių raportus.

Planuoja sumažinti miesto triukšmą

Vienu iš daugelio didmiesčio blogumų skaitomas triukšmingumas. New Yorko miestas, kaip sako ekspertai, jau taip įsitriukšmavęs, jog darosi pavojumi girdėjimui ir girdėjimo įrenginių technikai.

Tarpe prasikaltėlių įskaityti miestiniai ir privatinių operuojamų atmatų surinkimo sunkvežimiai. Inžinieriai sako, kad sunkvežimius galima daug pagerinti,. Bet sunkvežimiu gamintojai bijosi padidėsiančiu gaminimo iškaščių.

Tuo tarpu miestas ryžtasi ką nors daryti triukšmams susekti ir juos mažinti. Tam turi komisiją ir iau paskirtas viršininkas. Juo yra Neil H. Anderson.

Susirūpinę, kad gali pritrūkti policijos

Policininkų organizacijos viršininkas John J. Cassese reiškė susirūpinimą dėl stokos kandidatų į New Yorko miesto policininkus. Jis sako, jog dar neseniai buvo laikai kai į vieną pašaukimą kandidatų 20 tūkstančiu stodavo į rašomuosius egzaminus. O dabar vos ketverta tūkstančiu teatsilieпia. Darosi sunkiau ir sunkiau per metus gauti net tūkstanti, sako jis.

Departmentui nustatyta turėti 28,228 asmenis, bet turi 1,011 mažiau dėl negalėjimo gauti tinkamu toms pareigoms ir norinčių jas eiti.

Kandidatas į policininką privalo turėti vidurinės mokyklos baigos diploma ar tolygu žinojima. Pradinių alga $7,032, tris metus ištarnavusio $8,488. Ištarnave 20 metu turi teise išeiti į pensininkus su puse metinės algos.

New Yorko Social Service istaigu darbininku uniia nutarė šaukti stoppage vasario 14 protestui prieš perkrovimą darbu.

New Yorko advokatu sajunga pasisakė už keitimą įstatymu aborciiu reikale.

"The Worker" skelbia, kad pradedant vaju laikraščio kreditui jau turėjo 94 nauius skaitytojus ir $11,266 fondui.

New Yorko katalikiškų mokyklu Mokytoju Instituto 22-ajame metiniame mitinge buvo svarstoma aiškinti ar neaiškinti mokyklose lyties klausimus.

Albanvie seimelio komisija svarstė bilių abortu klausimu. Aborciiu priešai sakė, kad leidimas daryti abortus būtu kišimųsi į "dievo reikalus."

Parengimų kalendorius

Vasario 19 d.

"Laisvės" suvažiavim[as] 10 val. ryto ir banket[as] 5:30 val. vakare, "Laisvės" salėje. Įėjimas $3.50.

Vasario 21 d.

Masinis mitingas reikalaujant grąžint Adam Clayton Powell į kongresą ir komisijas. — Sheraton-Atlantic Hotel — 34 Street ir Broadway, New York City. 7 val. vakare. Įžanga 75c.

Kovo 5 d.

Moters Dienos minėjimas, rengia Niujorko Lietuvių Moterų klubas, Laisvės salėje, 3 val. popiet.

Kovo 12 d.

"The Workerio" jubiliejaus minėjimas. Town Hall, 43rd St. prie 6th Ave., New York City.

Kovo 18 d.

Amerikinio Sveturgimiams ginti komiteto ma[si]nis mitingas.

Balandžio 9 d.

LDS 3-ios Apskrities banketas, Liet. klube, Harrison, N. J., 2-rą valandą.

Balandžio 22 d.

Lietuvių Namo Bendrovės šėrininkų suvažiavimas "Laisvės" salėje, Ozone Parke. Pradžia 2 val.

MOTERŲ KLUBO NARĖMS

Trečiadienį, vasario 22 d., įvyks Niujorko Lietuvių Moterų klubo susirinkimas, Laisvės salėje, 7:30 val. vakare.

Bus raportas komisijos, kuri ruošia Moters Dienos minėjimo pobuvį kovo 5 d., sekmadienį, 3 val. po pietų, Laisvės salėje.

Taipgi duos pranešimą moterys sugrįžusios iš Washingtono žygio vasario 15 d.

Būkime visos.

Komitetas

Aidiečiams

Draugai choristai, būtinai prisiverskime save šį penktadienį susirinkti choro pamokoms ir nesivėluokime, būkime prieš 8 val. vakare; žinoma, "Laisvės" salėje.

Turėsime pasitarimą choro koncerto reikalais, o tai svarbu mums visiems.

Pirmininkas

Dideliam šalčiui užėjus sykiu su sniegu, daugelis šeimų kreipėsi į New Yorko miesto butams įstaigą su skundais, kad jų butas nešildytas. Nepakenčiamai dideli šalčiai didino po apie 35 mylias per valandą zujantis vėjas, kuris per senų namų langus ir sienas lindo kaip per sietą.

Nemažai tokių šeimų policija apnakvino miesto morėse.

"LAISVĖS" BENDROVĖS DALININKŲ SUVAŽIAVIMAS IR BANKETAS

Šį sekmadienį, vasario 19 d., įvyks "Laisvės" Bendrovės dalininkų suvažiavimas ir po suvažiavimo bus banketas. Širdingiausiai kviečiame visus dalininkus būti suvažiavime ir kviečiame visuomenę būti bankete.

Suvažiavimas prasidės 10 val. ryto, o banketas prasidės tuojau po suvažiavimo, apie 5-tą valandą. Laike suvažiavimo, apie 1-mą valandą bendrovės dalininkams bus duodama nemokamai sendvičiai ir kavos. Banketo kaina $3.50.

Kurie važiuosite automobiliais, žinokite, kad apie "Laisvės" įstaigą yra vietos automobilių pastatymui, sniegas jau nukastas.

Rengėjai